

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — nedeljska
izdaja celoletno 96 Din,
za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izheja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Nekaj misli k sodobni vzgoji

Šolske klopi so zopet ožile. V ljudskih šolah se je že pričel pouk, čez nekaj dni pa bodo tudi srednje šole odprle vrata prihajajoči mladini. Ob tej priliki smo brali v nekem listu nekakšno pedagoško razmišljanje, ki pa diše bolj po strankarstvu kakor po pedagogiki. Solanje otrok je danes postalo zopet draga reč in staršem, ki že sprejemajo tolikšno breme nase, bo v največjo tolažbo in zadoščenje, ako imajo zavest, da je njihov otrok v dobrih rokah, kjer se ne bo le učil, temveč tudi vzgajal. Saj šolanje ljudi nam danes, hvala Bogu, ne manjka. Imamo jih dovelj in preveč. Današnji družbi manjka dobro vzgojenih, značajnih ljudi. Mnogo je kriva temu domača vzgoja, oz. ne vzgoja, o kateri pravi Jean Paul, da je največkrat brez smotra in smisla, slučajnostna in prilagodljiva, draščno naslikana nekako takole: Prvo uro moralnega pouka zabijujejo starši otroku čisto moralo. Drugo uro že nekoliko manj čisto, opominjo ga pa, da mora biti praktičen. V tretji ga opozore na očetov zgled, ki se tudi skuša praktično orientirati. V četrti uri mu povedo: »Ti si še majhen, to je le za odrasle.« Peta ura: »Glavno v življenju je, da prideš naprej.« Šesta: »Ne časovno, ampak kar je večnega odločuje o človekovi časti.« Sedma ura pouka: »Zato prenašaj krivico in ljubi!« Osmi: »Ako je pa kdo napade, se pogumno brani.« Deveta: »Ne razgrajaj tako, ljubi mali.« Deseta ura: »Ne gre, da bi deček tako mirno sedel.« Enajsti pouk: »Starše moraš ljubi ubogati.« Dvanajsta ura: »Sam se moraš vzgajati.« Itd.

Sredi takih nesoglasij domače vzgojitelj otrok ne more biti vzgojen, ampak kvečjemu skeptičen. Bati se je, da se ista vzgojna komedija marsikje nadaljuje. Učijo pozneje v šoli. Kajti nobena skrivnost ni, da v naša doba, čeprav se ponosno imenuje stoletje otroka, z mnogo manj vzgojne sile kakor druge epohe, ki niso sicer poznale tako vsestranske vzgojne pedagogike, a so imele vzvišene in trdno zasidrane ideale, ki so jim omogočili, da so omahljivo trstiko mladega življenja utrdili v večnostnem počelu.

Dejstvo je, da večina ne najde zadovoljivega odgovora na prvobitno vprašanje: In čemu naj vzgajamo mladino? Moderni pedagogiki manjka smotrene, vrhovnega vzgojnega cilja. Zato se neopredeljeno preobrača in spreminja v kaos, ki ga sama ustvarja. Nešteta mnenja in nazori se menjajo in križajo med seboj. Pedagog najbolje čuti ta nedostatek. Kajti to, kar imenujemo karakter, je mogoče formirati le, če si je vzgojitelj svest jasnega cilja vzgoje, če ima pred očmi zaključeno življenjsko smer. Šele jasen cilj omogoča sigurnost v izbiri metode in smoteno uvrstitev dobrin po njihovi vrednosti, ki vsakemu vzgojnemu sredstvu odmerja pravo mesto. Enostranski cilji (n. pr. pretiravanje športa) so pa za oblikovanje značaja vedno nevarni, ker so vendarle navezani na najrazličnejše spolnostne, ki prihajajo iz drugega, pa tudi drugovrstnega vira.

Veliki pedagog Förster opozarja n. pr. na nesmotrenost seksualne vzgoje. »Kaj pomaga najlepša seksualna pedagogika, ako pa so ravno na seksualnem polju vsi trdni principi razvrženi, tako da vzgojitelj omahuje brez jasne orientacije med duhom in naravo. V pretežnem delu naše seksualne vzgojne literature ne prevladuje duh, ki naravi postavlja mejo in mero od zgoraj, iz svojih življenjskih zakonov, ampak narava dela iz svojih kaotičnih impulzov novo etiko. Nedvoumna resnica je izginila, dvomuje je prililo iz svojih skrivališč in pričinja krojiti okus in npravnost. Smer življenja ne odločajo več duhovne sile temveč materijalna, telesna nagunja. Mnogi moderni vzgojniki spisi niso drugega kakor interviewi, v katerih seksualni nagon razlaga, kako si misli rešitev seksualnega vprašanja. Na vsak način ni mogoče s Pilatovim vprašanjem: »Kaj je resnica?«, voditi ne sebe ne drugih. Samo z vzvišenim, skalo-trdnim ciljem je mogoče človeka dvigniti iz prirojenega mu kaosa in ga obvarovati pred oblastjo menjajočih se naravnih instinktov. Zato pa bi moral vzgojitelj najprej priti na jasno o zadnjem namenu in pomenu svojega vzgojnega dela, pečati bi se moral ne le s posamičnimi resnicami in si jih vtisniti v zavest, ampak z namenom vseh namenov, z najvišjim Smislom, ki daje pomen in red vsem drugim stvarim. Brez jasne odgovora na to zadnje vprašanje: »Čemu človek živi na zemlji?« se bo vzgojitelj neprestano zapletal v lastna protislovja. Kajti, tudi za vzgojo značajev velja beseda: »Nihče ne more služiti dvema gospodarjema!«

Jasnovidec Förster je pogodil v črno. Kajti ako nam manjka najvišje, vse urejajoče počelo, potem tudi posamična pedagoška opravila nimajo globljega smisla, ker najrazličnejše čednosti, h katerim navajamo mladino: red, poštrevnost, hrabrost, vztrajnost... se morejo spasti in končno degenerirati v sebični nečimernosti, ako niso privezane na zadnji, najvišji smoter. Brez jasnosti o namenu življenja bomo vzgajali ljudi le z delnimi, ozkimi cilji, torej ljudi s pomanjkljivo koncentracijo in malo energijo. Kajti šele celotna odločitev volje v prvobitnem boju med spodnjim in gornjim svetom daje posameznim stremljenjem ono obdobjanje vredno sile in odpornosti. Vsakdo, ki hoče iz sebe kaj napraviti, se mora na Herkulovo križpotjo močito odločiti za veliki »Dac« ali »Ne«. Šele po tej odločitvi dobi človek osebnostne poteze. Resnična moč in vztrajnost volje prihaja v človeka šele iz poštene, brezkompromisne odločitve med lučjo ali temo. Samo ta brezkompromisnost v orientaciji k vseurejajočemu počelu daje smotnost v osebnostnem delu, v na-

Posledice nemškega koraka

Vse države se zopet mrzlično oborožujejo

London, 6. sept. Zahteva Nemčije po vojaški enakopravnosti in manifestacija »Stahlhelme« v Berlinu, ki se v inozemstvu smatra kot nekaka politična mobilizacija, kakor tudi drugi pojavi intenzivnejšega oboroževanja po vsem svetu, so sprožili v Franciji diskusijo o tem, ali je Francija zadostno zasigurana za slučaj napada ali ne.

V tem oziru se smatra kot najbolj avtoritativen članek v »France Militaire«, ki odseva mnenje merodajnih vojaških krogov in kateri je očitno bil pred očmi tudi oficijelnemu glasilu znanjega urada »Temps«, ki spričo brutalnega nastopa Nemčije proti sedanjemu mirovnemu stanju v Evropi poudarja potrebo učinkovitejših vojaških organizacij Francije.

V smislu teh izjav naj bi se odšel vsakoletni kontingent vojaških novincev ne vpokliceval v celoti, ampak po etapah, tako da bi po letu 1935, ko se bo vsled padanja rojstev vsakoletni kontingent rekrutov občutno zmanjševal, vzeli bile več ali manj izpolnjene po dohajanju ostankov iz prejšnjih letnikov. Prihranki, ki se bodo vsled povprečno nižjega števila novincev naredili, bi prišli v dobro starejšim izvežbanim vojakom, kateri bi v prihodnosti tvorili jedro armade v slučaju nenadnega napada.

Premišljuje se tudi o nezadostnosti trdnjavskega pasu na vzhodni meji in ob Alpah. Poudarja se, da spričo vedno večje učinkovitosti modernega orožja utrbe kot take niso zadostna obramba, ampak da slejkoprej končna odločitev zavisi od človeškega materijala. Šest pehotnih divizij, ki so razmešene na 400 km dolgi fronti od Amiens do Moulhousa, ne zadostuje, da se vzdrži prvi sunek sovražnika. Enako ni vstanu ustaviti prvega sovražnikovega napada 42. divizija, ki s 8000 možmi brani trdnjavski pas Metz-Thionville. »Liberté« pa opozarja tudi na meji proti Italiji, kjer bi se šest bataljonov v Nizzi, Antibesu, Mentonu. Villafranci in Frasse v slučaju nenadnega napada nahajalo v jako težkem položaju. »Mi sicer ne verujemo v konflikt z Italijo — pravi »Liberté« — toda predvidnost v zadevah narodne obrambe ni nikoli odveč in smemo se vprašati s strahom, kakšna bi bila v slučaju vojne usoda vojakov, zaprtih v trdnjavah v Nizzi, Antibesu in Mentonu, sredi velikega števila italijanskih deseterjencev.

V očigled temu položaju svetujejo listi, da se naj bodisi na italijanski bodisi na nemški meji ne aplicira sistem pokrajinskega nabora, ampak da naj se tu uporabijo samo izvežbane čete z več ko 6 mesečno službo in prostovoljci z enako minimalno izvežbo. List zaključuje ta svoja izvajanja rekoč, da obstoja na meji nevarnost, ki jo je treba na vsak način odstraniti, zakaj danes ni čas za sentimentalnosti in Francija hoče živeti.

Naraščanje monarhizma v Nemčiji

V zvezi z vsem gori omenjenim beležijo francoski listi na najbolj vidnih mestih manifestacijo »Stahlhelma« v Berlinu. Ta manifestacija je imela naravnost demonstrativno militaristični značaj, ki je bil podoben po navzočnosti kronprinca, celokupne vlade in generalitete, po sviranju marša Friderika Velikega in nastopih po vojaškem pravilniku stare pruske armade. Obenem je izšel nov tednik »Die Monarchie«, kojega prva številka je bila v najkrajšem času razprodana. List pravi, da se mora nemški državni postaviti zopet na čelo monarh, ki je neodvisen od političnih strank. Program monarhije mora biti uničenje verzajske mirovne pogodbe, vojaška enakopravnost Nemčije, povratek k politiki Bismarcka, ki se je naslanjala na Rusijo, socialna politika pravice do dela in obveznega dela in ustvarjenje od strank neodvisne birokracije. Čeprav je pokret, katerega predstavlja ta list, še mlad in se nahaja šele v začetkih organizacije, more računati na močan odziv v čnih masah, ki so razočarane tako nad praznimi obljubami socialistov in komunistov kakor nad napihnjanimi na-

sprotju s prilagajanjem in spreminjanjem razorov in volje po prilikah in razmerah.

Bistvo vzgoje ne leži v tem, da se mlademu človeku privzgoje gotove navade, temveč, da zna predvsem drugim pravilno ocenjevati resnično vrednost vseh stvari v odnosu do zadnjega življenjskega namena. Da potem tisto, kar je najvažnejše, tudi kot tako smatra in se postranskim, malim ciljem ume pravočasno izogniti. Že takoj z mladega se mora zavedati, da biva brezpozojna Resnica, neporušljiv in nespremenljiv najvišji cilj, kateremu je treba vse žrtvovati, tudi najdražje in najboljšo, ker dobivajo vse življenjske dobrine odondot šele svojo vrednost in blagoslov. Človek je organski sestav družbe, katero naj bi s svojim delom organiziral in usmerjal k njenemu zadnjemu Pravuri. Toda materijelne potrebe življenja nas neprestano vlečejo nizdol, hoteč nas prilagoditi nižjemu, materijelnemu življenjskemu cilju. V tem notranjem boju se potem pokaže vsa vrednost religije za vzgojo, ker brani dušo in jo njeno centralno življenje, ohranja skrivnost duhovnega razvoja in koncentrirajo dušo vedno znova k njenemu večnostnemu središču. Radi tega seveda človek še ne postane tostranskemu svetu odpujen. Nasprotno! Čim bogatejša je njegova duša in čim močnejše razbija svoje prasilce, tem več more dati življenju.

Dr. Y.

cionalističnimi frazami Hitlerja, ki je v odločilnem trenutku pokazal, da se boji udariti. Na vsak način kažejo mnoga znamenja, da v Nemčiji tudi v ljudskih plasteh čedalje bolj pridobiva tal stremljenje, da bi se v pripravnem momentu sklicala po ustavi predvidena velika narodna skupščina, ki naj bi s potrebno večino sklenila odpravo republike in upostavitve monarhije.

Odgovor Francije: bodimo pripravljeni!

Na te pojave odgovarja pariško časopisje brez izjeme v jako energičnem tonu počeniš z ultranacionalistično »Action Française«, ki svetuje, naj Francija zopet zasede Porenje, do poluradnega »Temps«, ki žigosa politiko pruskih baronov, katero da podpira vsa Nemčija počeniš od Hitlerja do centrama, in katere gre za tem, da se z obnovo pruskega vojaškega duha prepreči politika med-

Lord Beaverbrooke vidi na obzorju novo vojno

Zanimivo je zadržanje angleške javnosti na pram nemškimi zahtevam. Oficijelne stališče vlade še ni znano. Kmalu bodo v Londonu zopet zbrani vsi ministri, ki so bili na počitnicah, in začetkom prihodnjega tedna se bo vršil ministrski svet, ki se bo pečal z vprašanjem vojaške enakopravnosti Nemčije. Sklepajoč po angleških listih, Angleži niso iznenadeni nad zahtevami Nemčije, ki da so stare, pač pa smatrajo, da Nemčija ni izbrala pravega trenutka za svoj korak. Zahteva Nemčije sama po sebi ni neupravičena, pač pa je nevarna z ozirom na sedanji dejanski položaj na svetu. Ker namreč razorožitvena konferenca ni imela nobenega rezultata in ga žalibog tudi ne obeta, bo zahteva Nemčije, da naj se ji dovoli armada, kakor jo imajo vse druge velesile, povzročila, da se bo začela zopet splošna tekma v oboroževanju namesto da bi države svoje armade znižale. S tega stališča bi bile koncesije Nemčiji naravnost pogubne in absurde.

Lord Beaverbrook, angleški časnikarski kralj, potem svojega časopisja prepričuje javnost, da je na obzorju nova vojna. Naj Evropa sprejme nemške zahteve ali naj jih zavrne, posledice bodo enake hude. Ako se nemške zahteve sprejmejo, pomeni to, da se bodo začele vse velesile zopet na vsi moč oboroževati — ako s zavrnjo, se bo Nemčija oboroževala brez oziroma na vsak način novo oboroževanje. Že danes delajo vse tovarne za orožje in municijo, kakor tudi vsi vojni kemični laboratoriji z vso paro. Še nikoli generalni štabi vseh držav sveta niso delali s toliko intenzivnostjo kakor danes. Ako na eni strani Nemčija išče zavznikov, pa obnavlja Francija za 10 let svojo tajno vojaško pogodbo s Poljsko, ki bo v nekaj dneh zapadla. »Nič ne pomagac — tako se zaključujejo vsi ti članki — če nekateri pravijo, da nova vojna ne more izbruhniti, ker bi narodi sveta ne mogli prenesti drugega požara vojne. To so ideologije, ki so se vedno pojavljale pred izbruhom vsake vojne.«

Anglija povečuje svojo vojno mornarico

Medtem ko angleški vladni krogi izjavljajo, da mednarodni položaj ni tako temen kot se slika, in se mnenja, da se bosta Francija in Nemčija sami medseboj dogovorili glede višine nemške armade, pa britanska admiraliteta pridno spuša v morje ladjo za ladjo. V Birkenheadu so spustili te dni v morje križarko »Achilles«, ki spada k 4 križarkam razreda »Leander«, to so »Leander«, »Neptun« in »Orion«, ki bodo dogotovljene leta 1933. Včeraj pa je admiraliteta sklenila pogodbo za zgraditev 3 novih križark, ki bodo imele ime »Ajax«, »Arphion« in »Arethusa«. Stale bodo 4 in pol milijona funtov sterlingov. V kratkem pa se bo sklenila pogodba za zgraditev 8 rušilec, 2 podmornice in 3 iskalec min. Spuščena je bila v morje tudi podmornica »Porpoise«, ki spada k razredu, kateri vsebuje še dve taki ladji in sicer »Starline« in »Seahorse«, obenem se proučuje v admiraliteti reorganizacija celokupne imperialne mornarice, ker so dominijoni mnenja, da se mora pomorska obramba angleškega imperija in trgovine povečati. Predvsem zahtevajo pomnožitev mornarice Avstrali, ki se boje japonske nevarnosti.

Anglija bo posredovala med Francijo in Nemčijo

Medtem ko lord Beaverbrook v »Daily Expressu« angleški vladi svetuje, naj se ne vmešava v nemško-francoski spor, češ da bosta Francija in Nemčija itak zopet začeli vojno, in da je zato najboljšo, če Anglija ostane popolnoma nevtralna, pa »Times« zastopajo čisto drugačno mnenje, ki utegne biti tudi oficijelno mnenje angleške vlade. »Times« pravijo, da je razumljivo, če je Francija radi nemškega koraka razburjena, ker ga smatra kot dokaz agresivnega militarističnega du-

narodne solidarnosti, zbližanja in sprave. Ta protubuda pruskega militarizma sili svet, da se pripravi na vse eventualnosti. »Treba je,« tako piše »Temps« — da vsi narodi, ki imajo dobro voljo, premišlujejo o tem, ako nečajo, da bi jih iznenadili dogodki. Nevarnost mogoče ni neposredna, kakaj tudi Nemčija, ki je popolnoma v rokah pruskih junckerjev in generalov, ne more spričo svojih sedanjih sredstev resno misliti na to, da bi se vrgla v podjetje, ki bi mobiliziralo vso Evropo proti njej, toda nevarnost je resna za bodočnost. Obstoj močne države bistveno vojaškega značaja sredi Evrope tvori stalno grožnjo miru in bi zadostoval, da se unija vse, kar se začneja v svrhu upostavitve zapiranja in splošnega blagostanja. Parada jeklenih čelad odkriva ravno tako kakor izjave generala Schleicherja resnično misel in pomen nemškega koraka v svrhu vojaške enakopravnosti, kateri ne gre za ničemer drugim, kakor za zopetno oborožitvijo Reicha.

Moč nemške armade

V sovjetski »Krasni Gazeti« je objavil neki Kajsarov članek, v katerem analizira moč nemške armade. Kajsarov trdi, da bo Nemčija v slučaju vojne lahko nastopila z armado, ki bo številčno in kvalitativno enaka oni armadi, ki je bila mobilizirana leta 1914. Res da šteje Reichswehr po dolobah verzajske pogodbe samo 100.000 mož, toda ti služijo tako dolgo in so tako izvrstno izvežbani, da je vsak vreden enega oficirja. Ti ljudje bodo tvorili jedro, okoli katerega se bo zbrala vsa nemška mladina in vsa nacionalna združenja, ki vežbajo svoje člane popolnoma po vojaških principih in v vojni tehniki. Nemčija razpolaga tudi z zadostnim številom težke artilerije kljub prepovedi verzajske pogodbe. Nemški vojni tanki so najmodernejši na svetu in se med drugim izdelujejo v — Skodovih tovarnah na Češkoslovaškem! Nemške tovarne pa izdelujejo tudi zadostne količine strupenih plinov, ki bodo najmočnejši zavznik nemške armade v eventualni bodoči vojni. Tudi nemški generalni štab obstoja, čeprav ga je verzajska mirovna pogodba odpravila.

Italija na strani Nemčije

Dne 6. t. m. zvečer je italijanska vlada sporočila listom svoje stališče k zahtevi Nemčije po izravnanju svoje armade z armadami drugih velesil. V smislu razgovora, ki ga je imel nemški poslanik von Schubert z Mussolinijem, Italija v polnem obsegu priznava juridično upravičenost nemške zahteve, meni pa, da je razorožitvena konferenca, ki se v kratkem zopet sestane v Zenevi, najbolj pripraven kraj za tozadevno diskusijo, da se nemške zahteve rešijo po mednarodnem razgovoru. Italijanski tisk je že pred notifikacijo stališča italijanske vlade zavzel napram nemški »pomenei« skrajno simpatično stališče in nadaljuje z napadi na Francijo.

Sovjetska ponudba Ameriki

Pariz, 6. septembra. AA. Po informacijah iz ameriškega in sovjetskega vira, so bili v zadnjem času z obeh strani opetovano storjeni koraki, naj bi Zedinjene države severne Amerike priznale Sovjetsko Rusijo.

Danes objavlja »Le Journal« podrobne podatke o teh pogajanjih. Njihov namen naj bi bil priznanje Sovjetske Rusije de jure. Po podatkih tega lista je polslužbeni zastopnik Sovjetske Rusije v Washingtonu Skvirski ponudil ameriški vladi pogodbo. Sovjetska Rusija bi izročila Zedinjenim državam ozemlje na Kamčatki, kjer naj bi ameriške letalske družbe zgradile svoja letališča. Sovjetska Rusija pa bi priznala ne le posojilo svobode iz leta 1917, temveč tudi vse druge ruske dolgove v skupnem znesku 875 milijonov dolarjev, ki so se nahajali v listnicah ameriških bank ob času, ko je Sovjetska Rusija razveljavila dotodanja zunanja posojila. Zedinjene države severne Amerike pa bi priznale Sovjetsko Rusijo in bi pripustile sovjetska notranja posojila na ameriška tržišča, čim bi bila ta posojila opfemljena s certifikati o izplačevanju obresti in amortizacije v zlatih rubljah. Ameriške banke bi morale te papirje eskontirati ob normalnih obrestih.

Konferenca v Stresi

Kolikor glav toliko misli

Stresa, 6. septembra. Z. Konferenca v Stresi se je sestala danes k drugi plenarni seji, na kateri se je nadaljevala splošna debata. Ministrski ravnatelj Posse (Nemčija) je odločno naglasil pomen in nalogo gospodarske konference z ozirom na potrebe vzhodnih držav, ki so bile že vnešene v lozanski protokol. S premaganjem gospodarskih težkoč bi se lahko premagale tudi finančne težkoče. Posse je predlagal, da se postavi gospodarska komisija, ki naj bi se pečala z vprašanjem kupne moči agrarnih držav. Za agrarni blok držav srednje in vzhodne Evrope je govoril poljski delegat Rose, ki je posebno naglasil zahteve agrarnih držav ter predlagal, da se končno vendarle preide na delo in zapusti pot neuspešnih sklepov. Trgovinska bilanca nekaterih vzhodnih držav, posebno Poljske se je vsled padanja izseljevanja silno poslabšala, kakor tudi vsled tega, ker ni nobenega dotoka inozemskega denarja. Nazadovanje te bilance je vedno huje. Nadaljni uvoz iz inozemstva ne bo več mogel, ker ogroža valuto in ker si vzhodne agrarne države ne morejo več dovoliti luksusa poslabšanja trgovinske bilance. Edini izhod je, da se upelje svobodna trgovina ali pa carinske ugodnosti. V imenu Velike Britanije je govoril angleški poslanik v Pragi Addison, ki se je zavzel za ukinitve vseh mednarodnih zaprek, ki zapirajo promet, kakor so n. pr. kontingenti, kompenzacije, devizne omejitve itd. Vseled teh zaprek postaja mednarodni položaj neznočen. Madjarsko stališče je obrazložil bivši finančni minister Telecki, ki je istotako zagovarjal caboditve trgovinskega prometa iz sedanjih davkov ter se zavzemal za možnost izveza vzhodnih evropskih držav. Edino uspešno bi bilo, da se vpeljejo prednostne carine za izvoz v evropske industrijske države. Samo na ta način bi lahko podonavske države prišle do postopno ukinitve predpisov o transferu in drugih omejitvenih ukrepih. Slično se je izjavil tudi bolgarski delegat. Na sami konferenci sodelujejo delegati 15 evropskih držav.

Stresa, 6. sept. (g. Glavni značaj je dobila današnja konferenca v Stresi s poskusi, da bi se blok vzhodnih agrarnih držav, katerega bi rada vodila Poljska, pokazal kot taktilna enota. To se je ponesrečilo, ker ni le italijanski delegat de Micheli dokazal, da je nemogoče obravnavati ob enem vse agrarne države, pa še industrializirani državi Poljsko in Češkoslovaško, kot eno in na isti način. Med tem pa so se že pokazala tudi notranja nesporočja takega bloka. Tako je izjavil zastopnik Madjarske Teleszky, da Madjarska prav nič ne spada v poljski načrt, da bi se inozemski dolgov agrarnih držav plačevali z dodatnim izvozom v upniške države, češ, da njene upnice ne morejo biti obremenjene tudi njene odelmatke. Dalje je vni dopisnik tudi stizal od zastopnikov južno-vzhodnih držav, da nikakor nečejo vztrajati ob atriji Poljske, če bi bile s tem obnem ogrožene njihove lašne koristi.

Drugi važen dogodek na današnji razpravi je bila izjava češkoslovskega poslanika na Dunaju Firlingerja, da zahteva njegova država samo agrarno preferenco. Kakor znano se je londonska konferenca razbila predvsem radi tega, ker je Francija hotela, da bi povečana kupna moč južnovzhodnih evropskih držav, ki naj bi se dosegla z nemakimi in italijanskimi agrarnimi preferencami, prišla v prid češkoslovaški industriji. Zastopnik Nemčije dr. Posse je zahteval ob začetku današnje seje, naj se predvsem razpravi o trgovsko-političnih težkočah, ker bi se s tem, če se odstranijo te težkoče, bil sam po sebi rešen največji del finančnih vprašanj. Dasi bi Romunija že več kot eno leto lahko uživala nemške prednostne carine, je izjavil romunski finančni minister Madgearu, da samo trgovinska politika ne more dosti hitro pomagati.

Komentarji zasilne naredbe

Industrija je zadovoljna, ne pa delavstvo

Berlin, 6. septembra. AA. Uredba o podvigu gospodarskega življenja je bila sprejeta v političnih krogih s deljenimi čustvi. Težka industrija in Hugenbergova stranka sta z uredbo prav zadovoljni. Vlada je po mnenju teh krogov dokazala, da je podprla zasebno gospodarstvo in da je pogumno odklonila vse državno-kapitalistične in socialistične poizkuse.

Industrijski krogi žele tej akciji polnega uspeha. Zadovoljni pa so tudi zato, ker bo mogoče odslej izpreminjati mezde po gospodarskem položaju. Prav tako se težka industrija nada, da bo deležna 170 milijonov mark, ki jih bo vlada dala nemškimi železniciam za obnovo železniškega materiala. Le napovedano kontingentiranje agrarnih pridelkov ne ugaja. Boje se, da bodo ti ukrepi podražili življenje.

Nacionalni socialisti ostro pobijajo vladno gospodarsko politiko. Njihove puščice so naperjene na davčne bone. Po njihovem mnenju pomeni ta industrijski kredit nevarnost notranje inflacije. Nacionalni socialisti smatrajo, da bi bilo bolje podpreti brezposelnost naravnost, ne pa s podporami industriji.

Centrumski krogi priznavajo vladi ta program, hče se pa posledic, ki bodo nastale in protekcionizmu.

Socialisti protestirajo proti programu vlade, češ, da bo delavstvo plačalo račun za velike dobičke kapitalizma.

Berlin, 6. septembra. AA. Vladna uredba o podvigu nemškega gospodarstva določa 750 milijonov mark za javne gradnje, poldruga milijarda mark pa je namenjena davčni razbremenitvi. Vrh tega daje uredba podjetnikom možnost, da znižajo delavske mezde, vlada pa si je dala pooblastilo, da lahko preuredi socialno zakonodajo.

»Germania« opozarja na protekcionistične težnje, ki vejejo iz uredbe. »Vossische Zeitung« pa zameri vladi pooblastilo, ki si ga je dala za preureditev socialnih ustanov. »Berliner Tagblatt« kritizira takisto pooblastilo vladi brez potrebnih jamstev, socialistični »Vorwärts« pa je mnenja, da gre pri tej uredbi za rešitev kapitalizma na račun delavstva.

kar se zdi, da je tudi upanje Madjarske. Samo splošna evropska agrarna preferenca, bodisi s pomočjo kolektivnih pogodb, ali pa tudi cela mreža dvo- ali večstranskih pogodb lahko potrdi visoko vrednost načela največjih ugodnosti. Obenem pa je izjavil, da lahko sprejme tudi načelo prednostnih carin, dokler ne kršijo upravljenih interesov drugih. Angleški poslanik v Pragi Addison je označil irgovsko politiko in finančne razmere srednje Evrope za smešne brez ozira na carinska zvišanja, ki jih je prinela Ottawa. Govorniki Poljske so zahtevali uvidevnost za koristi poljske industrijalizacije, ker bi Poljska sicer ne mogla več preživljati zelo naraščajočega svojega prebivalstva. Ob koncu današnje seje pa se je pokazalo na konferenci nekoliko več upanja na končni uspeh konference.

Agrarni blok

Stresa, 6. sept. Z. Zastopniki agrarnih držav srednje in vzhodne Evrope so se sestali danes k seji, da proučijo aktualna vprašanja in da se dogovorijo za solidarno sodelovanje agrarnih držav na tej konferenci. Romunski zastopnik finančni minister Madgearu je bil soglasno izvoljen za predsednika agrarnega bloka na konferenci v Stresi. Nadalje je bilo izvoljeno glavno tajništvo pod vodstvom gospodarskega svetnika v poljskem zunanjem ministrstvu Antona Romana. Diskusija se je sukala okoli varšavskih zaključkov, ki so bili sporoženi interesiranim vladam. Sedanjemu predsedniku stalnega odbora za gospodarski študij agrarnih držav srednje in vzhodne Evrope Adamu Roseu je bilo poverjeno, da predloži konferenci stvarne sklepe varšavske konference, kakor tudi razne predloge, ki so jih izročili nekateri delegati in po katerih bi se morali nekateri zaključki spremeniti.

Priprave za svetovno gospodarsko konferenco

London, 6. septembra. Z. Za sklicanje svetovne gospodarske konference je napravljen prvi korak. MacDonald je kot predsednik lozanske reparacijske konference poslal siru Ericu Drumondmu pismo, v katerem ga prosi, da skliče za 20. september v Ženevi konferenco strokovnjakov, katerim je poverjeno, da pripravijo vse potrebno za svetovno gospodarsko konferenco, da bi se lahko pričela pogajanja za sklicanje svetovne gospodarske konference. MacDonald je istočasno sporočil, da je z vsemi interesiranimi državami stopil v pogajanja ter je prepričan, da vsi želijo, da se svetovna gospodarska konferenca čimprej skliče.

Na bolje?

Pariz, 6. septembra. AA. Zadnji čas so se pričela pojavljati precej optimistična mišljenja o vprašanju sedanje gospodarske krize in njenega nadaljnjega razvoja, tako tudi v Nemčiji, Belgiji, Angliji in Ameriki. Po poročilih iz Londona, konstatira agencija Reuter, da se nada na preokret k boljšanju pojavlja spet čedalje močnejše ne samo na evropskem kontinentu, temveč tudi v Ameriki. Poročila iz Ottawe kažejo, da so v Kanadi začele cene padati in da se gospodarski posli razvijajo čedalje bolj živahno. To je dokaz, da se v ljudi polagoma vrača zaupanje. V Zedinjenih državah se pojavljajo mnogi znaki poslovne razgibanosti. Po vsej priliki so v Angliji mišljenja, da je kriza že prekoračila svojo kumulacijsko točko in da se bodo poslej stvari razvijale na boljše. Kar se tiče Anglije same, dokazuje uspeh, ki ga je doživela konverzija angleških vojnih posojil, da je v gospodarskem življenju te države nastopilo vidno zboljšanje.

Sklicanje državnega zbora

Berlin, 6. septembra. (g. Predsednik nemškega državnega zbora Gohring je določil prihodnjo sejo nemškega državnega zbora na dan 12. septembra od 3 popoldne. Na dnevnem redu je citanje vladne izjave. Še pred sejo pa bo predsednik republike Hindenburg sprejel v avdienci nove člane predsedstva državnega zbora. Odvisno bo od postopanja narodnih socialistov in centruma, ali se bodo vložili predlogi za zaupnice, kakor tudi predlogi za ukinitve izdanih zasilnih naredb, takoj vzeli v razpravo, ali pa se bo razprava o tem odgodila. Dalekosežna pooblastila, katere si je preskrbela vlada na socialno-političnem polju v najnovejši naredbi, so povzročila veliko nevoljo posebno med strokovnimi organizacijami. Nemška vlada je danes izjavila, da je nova zasilna naredba samo okvirna in da se bodo nadaljne podrobnosti sporočile javnosti s podrobnimi navodili. Poprej pa bo vlada zaslila še delodajalce in zastopnike strokovnih organizacij.

Poskus revolucije v Siriji

Jeruzalem, 6. sept. Z. Francoski guverner v severni Siriji je prišel na sled zaroti, ki je imela namen, da izvrši prevrat ter da priključi severno Sirijo Turčiji. V Alepu so vsi znani nacionalistični voditelji aretirani. Po vsem mestu vlada velikansko vznemirjenje in so bile prirejene tudi demonstracije. Na nekaterih krajih je prišlo do hudih spopadov ter je bilo več oseb težje ranjenih. Petinštirideset trgovin je porušenih. Nekaj nacionalističnih voditelj je bil ustreljen, ko je korakal v sredi demonstracijske skupine. Trgi in trgovine so v znak protesta zaprti. Tudi v Damasku je nastalo precejšnje vznemirjenje, vendar pa so tamkajšnje oblasti preprečile nered. Guverner je obljubil, da bo spustil aretirane voditelje čez dva dni, ker bi drugače lahko izzval odstop sirske vlade, ki je sestavljena iz večine nacionalistov.

Zadnja vest:

Bodimo vsi enako oboroženi!

Ponižanje Nemčije onemogoča evropsko ravnotežje - Senzacionalna objava nemške note o oborožitvi in razorožitvi

Berlin, 6. sept. (g. Zunanji minister von Neurath je objavil nemško noto, ki je bila poslana Franciji o nemških zahtevah glede oborožitve.

Prva točka izraža željo, da bi prišlo do zapuili razgovorov med nemško in francosko vlado. Če bi bila francoska vlada pripravljena za ak razgovor, bi bilo obema vladama dano na prosto, da bi se udeležile nadaljnjih pogajanj, v primerem času tudi Italija, Anglija in Amerika.

V drugi točki se ugotavlja, da je ženevska konvencija daleč zaostala za zahtevami verjajske mirovne pogodbe. Nemčija ni mogla pristati na resolucijo, v kateri je ostalo popolnoma odprto vprašanje, ali so storjeni sklepi veljavni tudi za Nemčijo. Dokler ostane to vprašanje nerešeno, Nemčija ne more sedelovati pri nadaljnjih razpravah o razorožitvi.

Dalje pravi nemška nota, kaj razume Nemčija v besedi »enakopravnost« in kako si misli izvesti. Nemčija zahteva, da se druge države spravijo na ono stanje oborožitve, ki z vpoštevanjem posebnih razmer vsake posamezne države odgovarja taki oborožitvi Nemčije, kakor ji je bila naložena z verjajsko mirovno pogodbo. Nemčija ima enako pravico do varnosti, kakor vse druge države. Re-

šitev vprašanja more biti samo ta, da stopi na mesto 5. člena verjajske pogodbe razorožitvena konvencija. Nemčija je pripravljena, za določbo veljavnosti prve konvencije zadovoljiti se z nekaterimi modifikacijami sedanjega stanja oborožitve v Nemčiji. Na polju kvalitativne razorožitve je Nemčija pripravljena, sprejeti vsakršno prepoved orožja, ki bi stopila v veljavo za vse države ob istem času, dočim naj bi bile načelno dovoljene tudi za Nemčijo vse tiste vrste orožja, ki s konvencijo niso prepovedane vsem državam. Kar se tiče obrambnega sistema, mora Nemčija tudi zase zahtevati pravico, da ga v okviru splošno veljavnih določb uredi tako, kakor je potreben za gospodarski in socialni način življenja v državi. Nemška vlada je pripravljena, pri razpravi o tem vprašanju zagotoviti varnost vsem na enak način.

Na koncu naglašja nemška vlada, da bo bistveno pomagalo odpraviti sedanje napetosti, če bo končno izginila ona vojaška diskriminacija Nemčije, ki jo nemški narod občuti kot ponižanje in ki obnem preprečuje ravnotežje v Evropi.

Objava nemške spomenice je povzročila največjo senzacijo.

Proslava prestolonaslednikovega rojstnega dne v Belgradu

Belgrad, 6. sept. 1. Na rojstni dan prestolonaslednika princa Petra je bila v belgrajski katoliški cerkvi pontifikalna meša, ki jo je daroval nadškof Rafael Rodić. Službi božji so prisostvovali številni civilni in vojaški zastopniki, med drugimi dr. Perne, svetnik ministrstva za zun. zadeve, drž. svetnik dr. Skorja, naš poslanik v Washingtonu dr. Leonid Pitamic, svetnik ministrstva za promet dr. Vontina, načelnik v min. za trgovino dr. Kerenič, zastopnik min. za notranje zadeve dr. Goršič ter veliko število aktivnih in rezervnih častnikov katoliške vere.

Vojaška parada na Banjici

Belgrad, 6. septembra. 1. Danes na rojstni dan prestolonaslednika princa Petra in na obletnico izmenjave novih jugoslovanskih zastav se je vršila na Banjici revija belgrajske divizije in garnizije donavske armadne oblasti v navzočnosti Nj. Vel. kralja. Ta izredno uspela revija je napravila velik vtis na tisoče in tisoče gledalcev, ki so že ob ranih jutranjih urah napolnili okolice Banjice. Reviji čet so prisostvovali predsednik vlade z vsemi člani kabineta, nadalje zastopniki senata in narodne skupščine, generaliteta, admiraliteta ter vsi aktivni in rezervni častniki iz donavske armadne oblasti in Belgrada. Pred defilejem je prijelil na Banjico Nj. Vel. kralj, obdan od najvišjega generalnega štaba, ter je najpreje v spremstvu poveljnika belgrajske garnizije generala Tomića in načelnika glavnega generalnega štaba, armadnega generala Milana Milovanovića pregledal vse posamezne čete, ki so bile postavljene že ob 7 zjutraj in čakale na prihod Nj. Vel. kralja. Kralj je nosil preko prsi Karadjordjevo zvezdo. Ko je pregledoval vse posamezne čete, je

s prijaznimi besedami pozdravljal vojake, ki so mu po vojaško odzdravili. Revija se je pričela ob 9.20 pod poveljstvom armadnega generala Tomića. Najpreje so defilirali vojni akademiki, za njimi celokupna kraljeva garda, nato pehota, za njo konjica, nazadnje pa topništvo. Kraljevi gardi je poveljeval zastopnik poveljnika general Maksimović s celokupnim štabom. Za kraljevo gardo so stopali pešpolki belgrajske garnizije, za njimi pa vojaški oddelki polkov ddunavske divizijske oblasti. Drugemu delu revije je poveljeval general Nikolaj Hristić. Proti koncu defileja se je pojavilo v zraku 19 letal, katerim je poveljeval letalski major Oskar Umek. Letala so krojila več kot pol ure nad četami.

Tekmovanje letalcev za kraljev pokal

Belgrad, 6. septembra. 1. Danes se je vršilo na letališču v Novem Sadu tekmovanje za kraljev pokal. Tekmovanja se je udeležilo vsega skupaj 27 vojnih letal, ki so imela nalogo, da preletijo sledečo progo: Novi Sad—Zagreb—Kraljevo—Križevci—Belgrad—Stari Bečej—Novi Sad. Tekmovanje je vodil poveljnik našega letalstva, armadni general Nedić. Letala so se dvigala med peto in sedmo uro ter so se vračala na novosadsko letališče v sledečem redu: Prvo je prispelo letalo št. 1 pod vodstvom narednika Nestorovića in kapetana 2. razreda Dugdića, drugo je prispelo na cilj letalo št. 5 s poročnikom Poljanecem in kapetanom 2. razr. Nikcem, kot tretje je prispelo na cilj letalo št. 2 pod vodstvom poročnika Rakšaja in narednika Korosča, četrto je prispelo na cilj letalo št. 7 pod vodstvom poročnika Kneselica in poročnika Dolanskega. Prvo je prišlo na cilj ob 2.52 popoldne. Tri letala so popolnoma izostala. Točni rezultati ob času poročila še niso znani.

Belgrad, 6. septembra. 1. V resoru prosvetnega ministrstva je premeščena Angela Hafner, učiteljica v Smartnem pri Kranju, za učiteljico na osnovno šolo pri Sv. Lenartu, nadalje je premeščena Amalija Prevec, učiteljica v Predoslem za učiteljico na osnovni šoli v Arčeah pri Brezicah.

Novi senatorji

Belgrad, 6. septembra. AA. Nj. Vel. kralj je z ukazom z dne 6. septembra t. l. in na podlagi čl. 30 ustave imenoval za senatorje: dr. Uroša Krulja, bama v p. iz Belgrada, dr. Radenka Stankovića, vseučiliškega prof. v Belgradu in dr. Gustava Gregorina, publicista iz Ljubljane.

Sprememba v poljskem kabinetu

Varšava, 6. septembra. (g. S tem, da sta večeraj odstopila finančni minister Jan Pilsudski, brat maršala Pilsudskega in prometni minister Kuehn, se je šele začela sprememba v vladi, ki se je že večkrat napovedovala.

Zmaga ustašev v Braziliji

Newyork, 6. septembra. Z. Po vesteh iz Sao Paula so vstati potolkli vladne čete. Vstati korakajo proti glavnemu mestu Rio de Janeiru. Tudi v Rio Grande so se morale vladne čete umakniti pred ustaši.

Tornado na Floridi

Newyork, 6. sept. Z. Nad obalami Floride divja strašen orkan z brzino 90 km, ki je podoben tornadu iz leta 1928. Vseled nepričakovanega viharja se je ponesrečilo nad 2000 oseb. Oblasti so ukrenile vse potrebno za evakuacijo ogroženih krajev.

Poskušeni atentat na predsednika egiptovske vlade

Kairo, 6. septembra. AA. 6. maja je skupina teroristov skušala pogrnati v zrak vlak, v katerem se je vozil predsednik egiptovske vlade z dvema tovarišema. Policija je tedaj prišla 12 oseb. Sodišče jih je zdaj obsodilo na ječo od 6 mesecev do 15 let.

Hmeljski trg

Zatec, 6. sept. (g. Nakup na deželi traja dalje po cenah 650 do 880 Kč, v nekaterih okrajih celo do 900 Kč.

Dunajska vremenska napoved: Vedno bolj oblačno, podnevi najbrže še ne bo dežja razen na vzhodu Tirolske in zahodu Koroske. Temperatura se bo najprej še malo zvišala. Splošna vremenska napoved na pravi: Pričakovati je vedno slabšega vremena, ki bo izpremenljivega značaja.

K jubilejni slavnosti na Brezjah

Cerkev Marije Pomagaj na Brezjah, čarobno razsvetljena v soboto ponoči.

Strašen položaj slovenskih delavcev v Ameriki

Izvirno poročilo iz Amerike.

Amerika, ki je še danes v očeh milijonov ljudi po Evropi nekak paradiz, nekaka obljubljen dežela, trpi letos silno gospodarsko krizo. Slovenski delavci so zadnja leta strašno prizadeti.

Razne delavske unije so po svojih zastopstvih dosegle, da je večina držav v svojih zakonodajah uvedla posebne varnostne delavske zakone. Tako morajo delodajalci vse svoje delavce imeti zavarovane proti raznim poškodbam, nesrečam itd. Ako delodajalci tega ne store, imajo delavci na podlagi zakona pravico tožiti delodajalca za odškodnino. Ker je torej za delodajalce velik riziko, imajo vsi svoje delavce zavarovane pri posebnih zasebnih zavarovalnih družbah. Delavce nato klasificirajo po odgovornosti in riziki dela. N. pr. rudarji, tovarniški delavci pri nevarnem delu so klasificirani v razrede višje premije, ko n. pr. uslužbenci po pisarnah itd. Pri zavarovanju imajo pa svojo besedo zavarovalne družbe. Delavce mora biti pred sprejemom v službo zdravniško preiskani. Če ugotove, da je slabega zdravja, ga odklonijo itd. Imeti mora zdravo zobovje in biti tudi drugače zdrav. Na podlagi tega so torej starejši delavci nad 45 let starosti klasificirani v rizični razred in jih navadno ne sprejemajo več v delo.

Slovenski rudarji, ki prihajajo radi skoro popolne stagnacije v rudarski industriji v velenosti, na podlagi teh razmer nikjer ne morejo dobiti dela. Srečni so, ki niso 40 let stari, ali pa če se jim kje posreči dobiti kakšno delo, kjer ne gledajo na starost. Zato je ta kriza zlasti starejši slovenski generaciji v Ameriki zadala strašen udarec. Veliko jih je izgubilo svoje prihranke v raznih bankah, ali v nezanesljivih investicijah, ki so šle v tej krizi v nič. Mnogi po rudarskih kolonijah so izgubili celo svoja domovanja, ker dolgo brezdelje jih je popolnoma upropastilo. Tako so premmogi, ki so delali po 50 let in več po premmogokopih ali tovarnah, na starost prišli ob vse, prihranke so izgubili v bankah, posestva pa, če so jih imeli, vsled tega, ker niso mogli kriti davkov in drugih računov in so zdaj ostali na cesti kakor izžene limone, ki jih zmečejo proč, ko jim izžamejo sok. Tak je danes položaj marsikaterega slovenskega trpinca v Ameriki.

Komendski dogodki pred sodiščem

Ljubljana, 6. septembra.

Ob priliki proslave 60 letnice rojstva dr. Antona Korosca v Komendi na binkoštni ponedeljek se razvijajoč burni dogodki so bili danes v drugič predmet daljši razpravi pred malim kazenskim senatom, ki so ga tvorili s. o. s. g. Ivan Kralj kot predsednik in gg. Jakob Jerman ter Javoršek kot sodnika. Javno obtožbo je zastopal namestnik državnega tožilca dr. Fellacher, a tri obtožbenice je branil odvetnik dr. Miha Krek.

Predsednik je najprej na kratko rekapituliral rezultate prve razprave, ki se je vršila 23. avgusta proti trem, poskusa javnega nasilja obtoženim ženskam. Tudi danes so prišle obtožbenice mirno pred sodnike. Bile so: 51letna samska delavka Ivana Urbanc iz Suhadol, 18letna posestnikova hči Ana Zarnikova iz Suhadol in 24letna kovačeva žena Julka Globočnik iz Cerkelj pri Kranju. Vse so se zadnje zagovarjale tako, da niso metale kamenja na orožnike in navajale mnoge priče.

Kaj pripovedujejo priče

Predsednik je nato odredil zaslišanje 18 povabljenih prič. Obremenila priča Terezija Stare je vztrajala pri svoji zadnji izpovedi, da je videla, kako je gospa Julka Globočnik trikrat pobrala kamen in ga vrgla. Pristavila pa je še, da je zmerjala orožnike s srbskimi elegantci. Nato se je pripeljal neki avto in je Julka zaklicala: »Živio dr. Korosce!« Državni tožilec je proti Julki Globočnikovi razširil nato obtožbo tudi zaradi žaljenja orožnikov. Obtožena Julka Globočnik je odločno izjavila: »Nisem orožnikov zmerjala. S Staretovo smo v prepiru. Prec naj mi jezik odpade, če sem to rekla.«

Druga priča Janez Stare, bratranec Julkin: Videl sem, da je Julka zagnala opeko. Dvakrat je vrgla proti orožnikom. Ni imela otroka v naročju. — Julka proti priči: Otroka sem imela ves čas v naročju. Iz Mejačeve gostilne se nisem ganila. — Priča je nato pristavil, da je Julka psovala orožnike.

Priča Ludvik Hacin, je prav tako izpovedal, da je imela Julka kamen v roki. Pristavil je, da je vzkliznila: »Sramota za orožnike, ko ženske pobijajo!« Obtoženka takrat ni imela otroka v naročju. Ljudstva je bilo veliko.

Orožniški narednik Ivan Marec iz Vodice: »Osebnost nisem videl, da bi Julka metala kamenje. Bila je brez otroka v bližini kovačnice in med Mejačevovo novo hišo. Kamenje je letelo od vseh strani. Zavpila je: »Marec! Doli pridi!« Po glasu sem jo spoznal, obraza pa nisem videl. To je bilo v začetku, ko so fantje prihajali na shod.«

Orožnik-kaplar Anton Vogrinčič pravi, da je Julko videl med demonstracijo.

Na vrsto so prišle nato razbremenjene priče.

Volitve in prohibicija.

Kamorkoli stopiš danes med ljudi v ameriških mestih in vaseh, povsod slišiš pogovore o volitvah in prohibiciji. Zanimivo je, ko čuješ nasprotnike prohibicije odločno poudarjati, da se je v tej krizi rodil začetek konca prohibicije. Za dokaz navajajo ogromne vsote dohodkov, ki jih je država prejela za gostilniške licence in dovoljenja. Ker pa je prohibicija požrla te dohodke, mora država te visoke dohodke nadomeščati z ogromnimi visokimi davki na zemljišča in posestva. Nadalje pravijo, da bi ena četrtina brezposelnih našla delo pri izdelavanju piva, vin itd. Vsi dokazi imajo nekaj stvarne podlage. — Na drugi strani pa zagovorniki prohibicije navajajo svoje vzroke v prid in zagovor prohibicije. Ti pravijo: Ste in sto tisoč so preje vsako svojo plačo, bodisi ob tednu ali mesecu, pustili v gostilnah pri bari, doma pa so ti stotisoči lastniki lastnih domov in so se poboljšali v dobre gospodarje ter uživajo zaslužek z družino, dočim so preje delali samo za gostilničarje in pijačo. In še mnogo drugih vzrokov prihaja v zagovor prohibicije. Tudi ti imajo svoj prav in je veliko resnice v njihovih zagovorih. — Kakor kaže, bo letos na vsak način, vključno veliki moči butlegarskih nevidnih magnatov, velika borba med zagovorniki prohibicije in njenimi nasprotniki. Sprememba, ako tudi morda le delna, utegne priti, če pride do spremembe v administraciji. Prav gotovo pa se prohibicija ne bo premaknila s svojega mesta v Združenih državah, ako ostane še nadalje v administraciji sedanja republikanska stranka, ki ji načeljuje Mr. Herbert Hoover.

*

Smrtna kosa. V Clevelandu, Ohio, je umrl Ivan Rozman, star 68 let, rodom iz Žužemberka na Dolenjskem. Tu zapušta ženo, tri sinove in dve hčeri. — V Moon Run, Pa., je umrl g. Ivan Arb, oče slov. zdravnika v Pittsburghu, Pa. Dr. F. I. Arch. Pokojnik je dosegel lepo starost 71 let in je doma iz Leskovec pri Krškem. — V Clevelandu je umrl te dni g. Andrej Samič, star 48 let, doma iz Cerknice na Notranjskem. Naj počiva v miru!

Stari hrast je padel

Melika, septembra.

Marko Slane iz Slamne vasi je za vedno zatisnil oči. Saj je tega že dolgo čakal. Kako ne! Skoro bi mu bilo 80 let. In pet let je že, odkar ga je bolezen privezala na posteljo in na palico. Kadar so oznanili slavnostni zvonovi smrti, vselej so ljudje ugibali: Stari Slane je. Pa je ključeval smrti dolgo. Malo na postelji, malo pri peči, malo na solcu, tako je tkal svoje življenje proti smrti. Časa je imel dovolj in je premišljeval zgodbe nekdanjih dni, ko je bil velik in močan kot hrast, kako je pomeril kot dober lovec in z redko izjemo tudi zadel, tako da bi se tudi ob njegovem pogrebu mogla spomniti ona lovska: Jager gre na jago... Veliko je imel pokojni znanec in prijatelj. Saj ga je preje vsa okolica dobro poznala, ko so od vseh strani hiteli k njemu po pomoč, kadar ni bilo kaj prav v hlevu.

Pa tudi zapel je pokojni Marko in pesem je poslušal rad, in ko ga je bolezen zvezala, da ni mogel od hiše, mu je bilo najhuje to, da ne more

Lase je treba nevtralizirati!

Po novejših znanstvenih preiskavah je dognano, da se alkalije, ki se nahajajo v vsakem sredstvu za pranje las in so potrebne za razkrojitev nesnage in masti, ne dajo brez sledu izprati z vodo. V tem pogledu pomaga na idealen način »Črna glava« — »Haarglanze«, ki lase nevtralizira, jim vrne prožnost, obenem pa šir da tudi poseben sijaj. Če hočete lase obdržati zdrave in lepe, potem uporabljajte po vsakem umivanju glave in las sredstvo »Haarglanze«, ki je priloženo vsakemu zavitku »Črne glave«.

1

v cerkev, da bi slišal petje in da bi bil pri sv. maši. Dobra domača družina pa je storila vse, da mu je njegove težke in dolge dni lajšala in krajšala. Na angeljsko nedeljo pa je ležal na mrtvaškem odru, da so mu angeli peli ono pesem, ki jo je tako ljubil v življenju: »Angel božji, ki me vodiš...«

Zanimiva razstava domačih preprog

Zadnja leta sem je zavladalo pri nas precejšnje zanimanje za tkanje preprog. Interes so pospeševali razni tuji, ki so si obetali od svoje reklame precejšen dobiček in ga deloma tudi našli. Po raznih domovih so tkali in še tko. Izdelki so nekateri začetniški, drugi zopet boljši, kakor je pač pri takšnih novostih navada. Z vsem nas je zalagala tujina in največ je šlo denarja za volno in ga še gre v inozemstvo. Posamezniki so sicer poskušali vpeljati domačo volno za tkanje preprog, pa jim je že kritika vdušila v kalj veselje do dela iz domačega materiala. Nastale so devizne težkoče in inozemci hočejo denar naprej. Nastala je nekakšna stagnacija in sedaj je primeren čas, da se kaj stori za našo domačo volno. To priliko je izkoristil Drž. osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani in razstavlja ravno te dni zbirko preprog, ki so jih naredili razni ljubitelji tkanja po svojih domovih. Prav zanimiva zbirka je to. Posamezni kosi so izvršeni po starih originalih, ki jih hranijo inozemski muzeji in deloma tudi po raznih drugih vzorcih.

Razstavljeni so vzorci: Beludžistan, Kurdistan, Siras, Sirvan, Hamadan, Kuba, Džušegan, Giordes, indijski živalski, Alt Wien, Biedermayer, Kirman in Korasan.

Največ preprog sta razstavlila gospod in gospa dr. Muster iz Krmelja pri St. Janžu na Dolenjskem. Več let se že pečata s tem lepim poslom in pridobila sta si zavidanja vredno prakso do največje popolnosti. Dolge zimske večere prebija pri tkanju preprog in poslušata pri tem kukavico ljubljanskega radia. Njiju doma postaja od pridnosti rok vedno lepši in lepši. Svoje umetnosti ne skrivata in drage volje jo razkazujejo svojim znanecem v Krmelju in okolici.

Statve imata svoje konstrukcije narejene od domačega mizarja in stroj deluje odlično. Tudi ljub-

Streška slavnost na strelišču.

Huda nesreča na postaji D. M. v Polju

Dev. Mar. v Polju, 6. sept.

Davi se je z osebnim potniškim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob tričetni eno, odpeljal proti domu g. Viktor Mihelič, šolski vodja na tukajšnji 6. razredni šoli pri D. M. v Polju. Pri izstopu na postaji je tako nesrečno padel, da je prišel med kolesa vagona, ki so mu levo nogo pod členkom odrezali. Pri tem se je zapletel, da ga je vlekle še kakih 200 korakov od postaje. Tudi drugače je potolčen po obrazu. Na njegovo obupno vpije sta prihitela dva domača mesarska pomočnika, vračajoča se od kupčijskih poslov, hitro obvestila ljudi in pomagala ponesrečenega spraviti k zdravniku dr. Vidmarju, ki mu je nudil prvo pomoč, na kar so ga z vozom prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Njegovo stanje je zelo kritično zaradi velike izgube krvi. Po izjavi zdravnikov mu bo treba najbrž odrezati nogo nad kolonom.

Nesreča je vzbudila sočutje vseh občanov in nakopala skrb štiričlanske družinice. Ponesrečeni g. Mihelič je imel te dni zaradi prezidave starega šolskega poslopja in pričetka šolske pouka mnogo uradnih poslov v teku večerjajnega popoldneva, zato ni mogel pravočasno na večerni vlak, kakor je nameraval ter je bil pristigjen čakati na jutranjega. Ta pa je bil prepoln zaradi ljubljanskih veleseljinskih slavnosti, in ker edino ta voz ponoči. Ponesrečenec se je komaj preril do izstopnih vrat, katere pa mu je sprevodnik nevede pred nosom zaprl. V tem pa, ko je moral ponesrečeni vrata odpirati, se je vlak že pomikal s postaje. Tako se je zgodila nesreča, ki jo od sopotnikov v temi niti opazil ni nihče. Kaj lahko bi se bila končala smrtno.

Pri tej priliki si dovoljujemo žel, upravo prošiti sledeče: Osebnih vlakov iz obeh smeri so navadno dolgi. Kdor iz zadnjih vagonov izstopa, ve, kako težko je pri izstopu, ko človek tako rekoč naravnost pade iz stopnic po bregu ali med tračnice. Zato nasujta na obe smeri ob tračnih gramozu še nekaj metrov v dolžino.

Sodišče se je postavilo na stališče, da gre vera obremenilnim pričam in orožnikom, dočim so bile druge priče več ali manj same udeležene pri dogodkih.

Razprava je trajala od 9 do 13.15.

Vesela vest z Jesenic

Jesenice, 5. sept.

Po dolgem presledku, po skoraj šestih mesecih, so se v ponedeljek zjutraj lica končno nekoliko zjasnila. Zopet so pričeli z delom. Skoraj vse, z malimi izjemami, je pozvalo tovarniško vodstvo, naj se zglase v ponedeljek ali pri svojih prejšnjih obratovodjih, ali pa drugje, kjer je trenutna potreba. Lahko si je misliti, s kakšnim veseljem so prizadeti delavci v ponedeljek nastopili službo in prišli za delo, katero so prekinili pred pol letom. Vendar pa se že zdaj vprašujejo: Koliko časa pa bo to delo trajalo? Ali na doleti zopet, da bomo morali na cesto?

Na sobotni trg so okoliški kmetje pripeljali toliko živil, kolikor menda še nikoli. Nič manj ko 44 konj je stalo ob ograjah in čakalo, kdaj bodo njih gospodarji razpečali blago. Pa pri toliki množici skoraj ni bilo mogoče. Kljub veliki suši, ki tudi Gorenjski ni prizanesla, je vsakovrstnih poljskih pridelkov v izobilju. — Kmetu pa manjka denarja kakor tudi drugim sloyem. Zato hiti s pridelanim blagom na trg, da vsaj za davke izkupi.

Med vihro je padel dež

Melika, septembra.

Vsa otprla je že bila narava od suše in vročine. Pa se je v aredo pooblašilo nebo. Preplašeni ljudje so prisluhnili kaj bo. Grozeče so vihrali oblaki, strele so švigale, da je vse nebo kar gorelo v temni noči, grom pa se je vozil med oblaki in zemljo. Strela na strelo je udarjala v metliški transformator, po drevu pa je vihrala huda vihra, ki je vdiral tudi skozi strehe. Nemaniču v Zelebeju je vihar zrušil vezan kozolec, ki je s svojimi ruševinami stri vse, kar je bilo pod streho. Več ur je divjala nevihta, kakršne nismo videli že dolgo. Ko se je po podnebej zopet umirilo, je po vseh navilih še lep čas padal umirjen dež, ki je za prvo potrebno spet napojil žejno zemljo. Vse seveda s tem ni popravljeno, veliko pa gotovo, tako da so se mrki obrazi spet nekoliko zjasnili v upanju na zadnje jesenske pridelke.

Ali ste že poravnali naročnino?

Ljubljana

Letošnji gimnazijci in učiteljski čniki

Ljubljana, 6. septembra.

Cepnav vpisovanje srednješolcev na gimnazijah v Ljubljani še ni zaključeno, vendar je približno znano, koliko bo letos na vseh treh državnih gimnazijah v Ljubljani dijakov. Se vedno namreč prihajajo zamudniki, ki si niso pravočasno preskrbeli davnih potrdil ali pa, ki niso imeli denarja.

Zanimanje za klasični študij je nezanemljivo in še celo nasprotno: vedno več je dijakov, ki bi radi imeli popolno humanistično gimnazijo. Na klasični gimnaziji v Ljubljani se je lani vpisalo ob začetku leta 789 dijakov, do sedaj pa se jih je letos že 835. V prvi razred se je vpisalo 231 dijakov, v drugi razred 159, v tretji razred 128, v četrti razred 73, v peti razred 60, v šestli razred 73, v sedmi razred 39 in v osmi razred 72. Skupno 835. Z raznimi zamudniki, ki še prihajajo, bo na tem zavodu skupno 870 dijakov, med temi 130 deklic. Zavod bo imel poleg osmih razredov še 11 paralel, skupno torej 19 oddelkov. Če bi imel zavod več prostora, bi sprejel še več dijakov, takšno je bilo zanimanje za humanistični študij, ki torej prihaja zopet v modo. — V klasični gimnaziji zavoda sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano se je do sedaj vpisalo 332 gojencev. Lani je bilo v zavodu 346 gojencev.

Na nekdanji realki, to je sedanji I. državni realni gimnaziji v Vegovi ulici, se je vpisalo do sedaj 1556 dijakov, z zamudniki vred pa jih bo okoli 1600. Med temi je samo 9 učen. V prvi razred se je vpisalo 350 dijakov, v drugi razred 309, v tretji 288, v četrti 168, v peti realno-gimnazijski razred 95, v realni 18, v šestli realno-gimnazijski razred 90, v realni 24, v sedmi realno-gimnazijski razred 91, v realni 36, v osmi realno-gimnazijski razred 60, v realni 39. Lani je imel ta zavod 941 dijakov. Iz števil v višjem razredu vidimo, kakšen popoln polom je doživela v naših razmerah čista realka in njena realna vzgoja, od katere se mladina instinktivno odvrača. Realna je bila ustanovljena v Ljubljani s čisto germanizatoričnimi nameni in je pred vojno odtujila velik del mesne mladine svojemu narodu. Pa tudi po prevratu se realka ni izkazala, ker je nudila svojim gojencem le enostransko vzgojo in premalo duševne podlage za splošno izobrazbo, zato je postala anahronizem v novih razmerah. Tako vidimo, da realni razredi le še životarijo poleg realno-gimnazijskih.

● V Križankah bo jutri, na praznik Marijinega rojstva, ob sedmih zahvalna služba božja, h kateri vabi Karitativna zveza starše onih otrok in same otroke, ki so bili deležni njene, sedaj zaključene počitniške akcije, kakor tudi vse one Vincencijeve brate, ki so kakorkoli sodelovali pri tej akciji. Zahvalili se bomo ljubemu Bogu za lepo uspešno in srečno dovršeno delo in pri skupnem obhajilu prosili božjega povračila številnim dobrotnikom širom ljubljanske školije, ki so se tako velikodušno odzvali povabilu Karitativne zveze.

POVRŠNIKE, OBLEKE itd.
za gospode in otroke nudi
najugodnejše
J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova 12

● Na fotografski razstavi na velesejmu, za katero vlada zlasti med slovenskimi fotografi amaterji veliko zanimanje, je razstavljenih okrog 500 lepih fotografij. Razstave so se udeležili fotografi amaterji iz vseh delov države in je skupno 60 razstavljalcev. Velika razstava dokazuje, da smo Slovenci v fotografski umetnosti dosegli že prav lepe uspehe in da ne zastajamo za inozemstvom. Ko hodi človek po razstavi, ima vtis, da iz drugih delov države niso sodelovali najboljši razstavljalci. Morda so mislili, da bo razstava premalenostna in da se nanjo ne splača poslati najboljših slik. — Vsak kdor obišče razstavo, se zamudi na njej gotovo delj časa in nekatere slike mu bodo ostale za dolgo v spominu.

● Vpisovanje v Trgovsko nadaljevalno šolo. Združene trgovce v Ljubljani opozarja ponovno vse gg. učne gospodarje, da se zaključijo vpisovanje trgovskih učencev dne 7. t. m., zato naj se prijave učencev pospešijo, ker se po tem terminu učenci ne bodo več sprejemali v trgovsko nadaljevalno šolo. — Združene trgovcev.

Solidno blago — zmerne cene pri

M. H. Škofič manufaktura
Ljubljana, Sv. Petra cesta 17

Kulturni obzornik

Dr. France Stele: Slikarstvo kod Slovenaca. V 8. in 9. zvezku odlične »Hrvatske revije«, ki izhaja v Zagrebu s pomočjo Matice Hrvatske pod uredništvom dr. Blaža Jurišića in katere umetniški del oskrbuje Vladimir Kirin, je objavil naš znan umetnostni zgodovinar, konzervator dr. France Stele, pod gornjim naslovom studijo, ki ima kljub svoji zgolj informativni noti tudi za nas Slovence precejšen pomen. Nedvomno je dr. Stele eden najboljših naših strokovnjakov glede zgodovine naše likovne umetnosti in njegova prirodna knjižica »Oris zgodovine slovenske likovne umetnosti« nam v poljudni obliki podaja vse bogate znanstvene izsledke na tem polju na ozemlju naše domovine. — Namen članka »Slikarstvo kod Slovenaca« je najprej informativen za Hrvate. V razmeroma zelo tesnem obsegu je pisec skušal podati vso zgodovino našega slikarstva od prvih začetkov do današnjih dni — in to se mu je posrečilo tako imenitno, da bi mogel njegov članek veljati kot vzor za podobne »preglede«, ki nečijo biti samo naštevavanje imen in del, marveč hočejo v čitatelja obuditi v širokih potezah zares kakšno pregledno sliko. Že preden je studija izšla, smo v »Slovencu« omenili, da bo izšla v »Hrvatski reviji« in da bo gotovo tudi za nas važna in pomembna. Zdaj, ko leži pred nami, moremo le ugotoviti, da tako zgodnjega in obenem popolnega pregleda vse zgodovine našega slikarstva sploh še nismo imeli in prav bi bilo, da bi se natančno tudi v našem jeziku vsaj za tiste, ki jim nedostaja časa za obsežnejše knjige te vrste, kakršnih imamo že nekaj tudi prav odličnih, Dr. Stele začel svojo studijo

Na II. državni realni gimnaziji na Poljanah se je vpisalo skupno letos 1018 dijakov, ki bodo še narastli na približno 1030. Med dijaki pa je 271 fantov, vse ostale pa so dekleta. V prvi razred se je vpisalo 224 dijakov, med temi 43 fantov, v drugi razred 212 (29), v tretji razred 158 (19), v četrti razred 153 (49), v peti razred 73 (33), v šestli razred 56 (35), v sedmi razred 76 (39), v osmi razred 65 dijakov (24 dijakov). Lani je bilo na tej gimnaziji 877 dijakov, med temi 190 fantov. Zavod bo imel letos 22 oddelkov, med tem ko jih je imel lani 20.

Na vseh treh državnih gimnazijah v Ljubljani se je letos vpisalo do sedaj (brez zamudnikov) 3419 dijakov (samo v prvi razred 805!), med tem ko jih je bilo lani na vseh štirih državnih gimnazijah (III. državna gimnazija je bila letos reducirana) 3333. Letos se je vpisalo na državne gimnazije skupno 878 deklic, lani pa jih je bilo 812 na vseh štirih državnih gimnazijah.

Na mestno žensko realno gimnazijo se je letos vpisalo 615 gojenk. Mnogo pa jih je bilo zaradi pomanjkanja prostorov odklonjenih. Lani je bilo na tem zavodu 613 gojenk. V prvi razred so se letos vpisale 104 gojenke. Ker je zavod mestni, je kurator zavoda dovolil, da se plača šolnina v dveh obrokih in sicer prvi pri vpisu, drugi pa do 15. januarja 1933.

Dosedanji državno moško učiteljski in žensko učiteljski v Ljubljani sta združena letos v enotno Državno učiteljsko šolo. V prvem letniku je uveden princip koedukacije. Vpisalo se je vanj 14 gojencev in 21 gojenk. Od drugega letnika dalje so gojenci in gojenke ločeni. Na moški strani je v drugem letniku 34 gojencev, v tretjem letniku 30, v četrtem 42, v petem 38. Na ženski strani je v drugem letniku 37 gojenk, v tretjem a letniku 26, v tretjem b letniku 26, v četrtem a letniku 28, v četrtem b letniku 30, v petem a letniku 31, v petem b letniku 38. Lani je bilo na moškem učiteljskem 195 gojencev, na ženskem učiteljskem 305 gojenk, skupaj točno 500. Letos pa je na zavodu 158 gojencev in 247 gojenk, skupno 405. Letos ni bilo navala na prvi letnik, ker so starši raje vpisali svoje hčere in sinove na druge zavode v bojazni, da bodo na državni učiteljski šoli gotovo odklonjeni. Umestno bi bilo, da učiteljska šola še za nekaj dni podaljša vpis v prvi letnik.

Kdor pri Slamiču v posetu
pogasi si sušo,
zdravje mu je v bujnem cvetu
vedro ima dušo.

● Trgovine v četrtek dne 8. septembra, na praznik rojstva D. M. smejo biti po odredbi o odpiranju in zapiranju dopolne odprte. — Združene trgovcev v Ljubljani.

● Mestni gospodarski urad zaradi snaženja uradnih prostorov ne bo uradoval dne 9. in 10. septembra 1932.

● Dvoje koles najdenih. Tatovom koles očitno ne gredo ukradena kolesa tako rada v kupčije, zakaj pričeli so jih kar odmetavati. Policiji sta bili prijavljeni dve kolesi, ki so ju ljudje našli zavrti na robu mesta. Tapetnik Franc Suštar je našel obrabljeno kolo na nivju ob železnici v Mostah. Kolo ima zarjavelo balanco, je brez zavore, neznane znamke, ima dirkalni sedež, spredaj je brez blatnika in je brez torbice. — Pekovski pomočnik Jernej Korenčan pa je našel ob ograji vojaške bolnišnice črno pleskano in obrabljeno moško kolo neznane znamke. Kdor bi pogrešal eno izmed teh koles, naj se zgleda na policiji.

Kavarna in vinotoč „Central“

Toči: Ljutomersko vino Din 8—
Tramince < 10—
Cviček < 12—
Rizling < 12—

Dnevno koncert. — Se priporoča ANA MIHOČIČ.

● Dve tatvini. Polir Anton Stepančič je prijavil, da je neznan tat v noči na ponedeljek vliomil v zaklenjeno barako tvrde Slograd na Vrtači in ukradel nekaj zidarske obleke trem zidarjem, ki tpe nad 1000 Din škodo. — Na stehi Narodne galerije so delali trije kleparji, ki so si poprej sezuli čevlje. Vse tri pare čevljev pa je v opoldanskih urah odnesel neznan tat, tako da tpe kleparji 435 Din škode.

● Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

● Srajce, kravate, naramnice, žepne robce in nogavice, kupite najbolje pri trvdki Milos Karličnik, Stari trg 8.

● Pumperce, obleke, trenchcoat najceneje A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

s stiškim rokopisom iz II. polovice 12. stoletja ter omenja druge umetnine iz romanske dobe pri Slovincih, tako zlasti cerkveno ladjo v Vrzdencu in freske v minoritski cerkvi v Ptuj. Podaja prehod v gotško dobo ter to dobo v njenem poznejšem razvoju s popolnim obvladanjem gradiva; omembe vreden pa je strnjeni opis kanona slovenskih cerkva v osnovi. Zarezo, ki je nastala v razvoju stenskega slikarstva pri nas sredi 16. stoletja, tolmači dr. Stele s spreminjenimi ekonomskimi prilikami, a zlasti tudi z majo protestantske struje, ki za razvoj likovne umetnosti ni imela nobenega zanimanja, kakaj ta vrsta umetnosti je izvirala zgolj iz katoliškega mentaliteta. Valvasor in njegov krog, iluzionisti z Giulio Qvagliom ter Francom Illoškom ter njih nasledniki so v glavnih obrisih zelo dobro karakterizirani, kakor je skopa označba najbolj razsežne dobe slovenskega slikarstva, baroka, izredno posrečena. Delitev razvoja slikarske umetnosti v Sloveniji v dve glavni smeri, v cerkveno in v profano, omogoča pisatelju najti za pregled zlasti novejših dobe od konca 18. stoletja do danes jasno in nazorno linijo. Označba dobe, ki se začneja z Wolfom preko Subicev in Azbete do slovenskih impresionistov, ki jih smatra za prvo slovensko skupino, ki se je udomačila v vsakem pogledu pri nas ter dala najvernejšo sliko naše zemlje in značaja našega ljudstva, je izvrstno podana, prav tako, kakor zgosteni pregled novejših povojnih struj in osebnosti v našem slikarstvu vse do »četrtle« generacije. — Članek je opremljen z mnogimi lepimi reprodukcijami: Freske v stari cerkvi na Jezerskem; v Mačah; freska angela v cerkvi v Godeščah; freska Johannesa iz Ljubljane na Kamenom vrhu; iz cerkve sv. Primoža pri Kamniku; Marija pri tkanju zastora; iz Turnišča; Bitka pri Cserhalomu; J. Kremsler-Schmidt; oltarna slika v Kranju; Celje, strop stare grofije; freska sv.

Naznanila

Pozor lovci! Na vojaškem strelišču, kjer se vrši strelna tekma Zveze strelskih družin, je Slovensko lovsko društvo postavilo lovsko tarčo srnjaka. Na to tarčo streljajo lahko lovci, ki so včlanjeni pri našem društvu ali pa pri neki drugi organizaciji »Osrednje uprave Zveze lovskih združenj v Belgradu«. Orožje in municija lovska ter ja mora vsak tekmovalac prnesti s seboj. Strelja se lahko z daljnogledom ali brez njega. Tekma bo zaključena v soboto 10. t. m. Lovcem priporočamo, da se v obilnem številu udeleže te tekme dne 8. t. m. — Predsedstvo SLD.

Klub jugosl. primorskih akademikov prosi vse one slušatelje Aleksandrove univerze, ki so še italijanski državljani ali vsaj imajo še svoje na Primorskem, naj se v zadevi šolnine takoj zgledajo v Akademskem kolegiju pri tov. Lavrenčiču ali pa naj do petka (incl.) pisмено sporočijo na isti naslov osebne podatke (ime, fakulteta, rojstni kraj, državljanstvo i. p.) ter podatke o imovinskem stanju in o bivališču staršev na Primorskem.

Novi „Adresar Ljubljane“

izide. — Cena 160 Din. — Naroča se v tiskarni »Grafika«, Ljubljana, Resljeva c. 4.

Šmartno pri Litiji. Letošnjo igralno sezono so otvorili naši najmanjši z lepo igro »Zlat prstan«. Nastopili so brez strahu in s samozvestostjo ter leno igrali. Udeležba je bila velika, tako, da je bila dvorana premajhna. Igra je vsem dopadla, posebno so ugajale pevске točke, katere je skomponiral g. kaplan in komponist Jožef Klemenčič.

Poizvedovanje

Izgubila sem na poti od Mestnega doma do Judoslovske tiskarne zavitek, v katerem je bilo karto. Najditelja prosim, da ga vrne pri upravi »Slovenca«.

Na potu pod Rožnikom se je izgubila večerj modra ročna torbica, vsebujoča zlato zapestnico. Ker je drag spomin, se najditelj naproša, da jo vrne lastnici g. Špental, Breg 2-II.

Zgubila se je rjava ročna torbica na cesti od Brezja do Otoč s sledečo vsebino: denarnica z gotovino, srebrna ura Omega v mali torbici, očala znamke Görner, Graz, škarije Solingen, 5 ključev in bel košen rožni venec. — Najditelj se naproša, da torbico vrne v upravo »Slovenca« proti visoki nagradi.

Zgubljena je bila zlota ura z zlato zapestnico, Kongresni trg, Zvezda, Wolfova ulica, Marijin trg. Pošten najditelj naj jo odda v upravi »Slovenca« proti nagradi.

Ne potrebujem reklame, delo govoril

PRALNICA, LIKALNICA IN ČISTILNICA OBLEK
Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN).

Specijalist za otrbške bolezni

Dr. V. Stacul

zopet ordinira

Gospodarska c. 2, telef. 31-93, od 11—12. —55

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Gledališke predstave pod milim nebom

Torek, 6. septembra ob pol 20: SEN KRESNE NOČI (Tivoli).

Četrtek, 8. sept., ob pol 16: MASCOTA (Tivoli). Sobota, 10. septembra, ob pol 20: SEN KRESNE NOČI (Tivoli).

Nedelja, 11. septembra, ob pol 16: MASCOTA (Tivoli). — Ob pol 20: SLEHERNIK (Kongresni trg).

Plui

Vandalizem. Janez Cajlinger, posestnik v Grlineh, občina Dragovič, je imel na svojem ob potoku ležečem travniku spravljeno večjo količino sena. Ko je prišel neko jutro z vozom, da ga odpelje, sena ni bilo več na prvotnem mestu; z grozo pa je opazil, da je razmetano po strugi Pesnice. Večji del sena je bila voda že odnesla in splavila v Dravo. Neznanim storilecem pa to še ni bilo dovolj. Prelomili so mu sedem lepih in dve leti starih dreves, katere je imela zasajena bližnji njivi. Oročnikom se je posrečilo najti za storilec pravo sled, ki so že prijavljeni sodišču. Škoda znaša nad 1000 Din.

Radi velike suše je nastalo v mestu pomanjkanje vode in so skoro že vsi studenci odpovedali. Vprašanje vodovoda postaja vse bolj pereče.

Huda telesna poškodba. Z reševalnim avtom so pripeljali v bolnišnico posestnika Rozo Pernek iz Nove vasi; ima težke notranje poškodbe in globoke rane na glavi. Slučaj je naznanjen sodišču.

Ulriha v Križni gori pri Stari Loki; Konrad Laib; Sv. Hieronim na Ptujskem oltarju; dalje freske iz cerkve sv. Primoža pri Kamniku. — V 9. zvezku so reprodukcije posvečene modernim slovenskim umetnikom: R. Jakopič; Delo; I. Grohar; Delo na polju; Tone Kralj; Portret žene; France Kralj; Južnozapačni del Ljubljane; Fr. Tratnik; Pramati; Tona Kralj; Ilustracija Goethejevega Fausta; Veno Pilon; Pokrajina; H. G. Perušek-Prushek; Pomlad v Sloveniji; Franjo Stiplošek; Portret; M. Stern; Pri čitanju; Božidar Jakac; Novo mesto; Matija Jama; Krave; in pa ena ilustracija Frana Kralja.

Naša narodna književnost. Napisal Jaša M. Prodanovič. »Savremeni« Srpske književne zadruge, 1932, 247 + XXIII. Cela vrsta domačih in inozemskih znanstvenikov je že razpravljala in več ali manj obirno pisala o južnoslovenski narodni pesmi. Eden med njimi, katerega ime smo v zadnjem desetletju zelo pogosto srečavali v nekaterih srbsko-hrvatskih revijah, je Jaša M. Prodanovič. V letošnjem »Savremenu« Srp. knj. zadruge je izdal obsežno knjigo o naši narodni književnosti, ki zasluži vsestransko pozornost. Pisec je zelo srečno podal bistvo naše narodne pesmi v besedah: »Naša narodna poezija iznosi u glavnem pojave iz stvarnog života. Ona ih kašto preuveličava, ulepšava i idealizuje; premešta ih u vremenu; daje ličnostima izmišljena imena, unosi u događaje čarobne elemente, meša ljudska bića sa tajanstvenim silama, pripisuje često ličnostima džinovsku snagu i mudijsku moć. Ali spuštena sa zaočličenih visina na koje ih je uzdiglo pesništvo uobrazuje, lišeno ponekih nadčovečanskih odlika kojima ih je poezija obdabila, i najsajjnije ličnosti narodnih pesama rade kao i obični ljudi; vole i mrze; zaklinju se i gaje svoje zakletve; žene se i razenjavaju;

Ali je bil rajni zastrupljen?

Zanimiva sodna razprava pred celjskim sodiščem.

Celje, dne 6. sept. 1932.

Danes je sedela na zatožni klopi pred 5. članskim senatom, ki mu predseduje predsednik okrožnega sodišča dr. Vidovič in kot prisodniki sodniki okrožnega sodišča gg. Tiller, dr. Nendl, dr. Baudek in Radej, Britovšek Julijana, vdova, roj. l. 1872 na Viču, sodni okraj Prevalje, sedaj stanujoča v Smartnem št. 22, pri Slovenjgradcu. Obtožbo zastopa namestnik drž. tožilca dr. Juhart, obtoženko brani celjski odvetnik dr. Voršič, zapisnikar je s. pripravnik dr. Finžgar.

Državni pravdnik je naperil proti Britovšek Julijani obtožbo, češ da je dne 8. maja t. l. v Smartnem, po zrelom prevdaru, s trupom in iz koristoljubja usmrtila svojega moža Britovška Ivana s tem, da mu je dala zavrti emoke, v katere je pridelala fosfor, vsled česar je Britovšek Ivan dne 13. maja t. l. na posledicah zastrupljenja umrl. Iz zasliševanja, ki se je vršilo danes, je bilo razvideti, da sta pokojni mož in obtoženka živel v slabih odnosih. Obtožnica ji očita, da je že prej poskušala spraviti s sveta moža, da bi se tako okoristila z njegovim premoženjem.

Obtoženka pa trdi, da moža ni zastrupila. Tudi številne priče niso zanjo izpovedale kaj obremenilnega.

Obtožba se opira predvsem na mnenja izvedencev. — Zaslišani so bili: celjska zdravnik dr. Steinfelser in dr. Hočevar ter inž. Knop. Ob obdukciji je sodna zdravniška komisija ugotovila, da je pokojni Britovšek Ivan mogoče umrl radi bolezni na srcu in vsled krvnega izliva na možgane. Slednji izliv je lahko nastopil vsled bljuvanja. Ker pa je bolnik bljuval in obstoji splošni icterus, ni izključen sum zastrupljenja bržkone s fosforjem ali kakim drugim strupom. Fiziološki institut univerze v Lj. je preiskal emoke, od katerih je zavil pokojni Britovšek Ivan, ter njegove notranje organe. Preiskava je ugotovila, da je v emokih bil fosfor v taki množini, ki more biti smrtonovarna; v organih pa se je ugotovil fosfor v žlezdah. Ker pri današnji razpravi ni prišlo do jasnosti, je sodni zbor sklenil, da se razprava prekine za približno 14 dni, da se zasliši še en izvedenec iz Zagreba ali Ljubljane.

Celje

● V celjski javni bolnišnici je umrl Pogeljski France, star 3 leta in pol, doma iz vasi Serovo, občina Smarje pri Jelšah okolica.

● Osebnosti v gimnazije. Celje je zapustil g. Mastnak Martin, bivši profesor tukajšnje gimnazije, odšel je v Maribor za direktorja humanistične gimnazije. — Za veroučitelja na tukajšnji realni gimnaziji je imenovan dr. Fran Jaklič, dosedaj profesor na II. državni gimnaziji v Ljubljani.

● Okoliško osnovno šolo je zapustil pater Efrema Majcen, ki je mnogo let poučeval mladino na tej šoli. Radi starosti je sedaj to naporeno delo opustil. Vsem je znano s kako vneto je zahajal v šolo, s kakšno ljubeznivostjo je govoril s svojimi učenci, ki so ga spremljali iz šole domov. Bil je splošno priljubljen, tako, da ga bo mladina težko pogrešala. Pogostitemu gospodu želimo, da bi za svoj trud in zvesto delo v korist šolske mladine in slavo božjo užival temu primeren počitek. — Na njegovo mesto je imenovan g. p. Evgen Merše, ka teremu bo pomagal mestni kaplan preč. g. Ivan Granfolo.

● Seja Vincencijeve konference. Drevi ob 8 v Domu seja. Ker je beda velika in zima pred vrati, naj pridejo zagotovo vsi člani.

● Dekliški odsek KPD ima drevi ob pol osmih redni sestanek v Domu v Samostanski ulici.

● Pevski zbor KPD prične zopet z rednimi pevskimi vajami in z redno pevsko šolo, obvezno za celokupni pevski zbor. Nove pevke in pevce, ki imajo veselje do lepe pesmi in pevске umetnosti, vabimo, da se priklase v tajništvo KPD v Cankarjevi ulici št. 4, vsaj do 16. t. m. Prva pevška vaja za celokupni pevski zbor bo 16. septembra t. l. ob 8 zvečer v Domu. Odh. ● Požar na Ljubljanski cesti. Na Ljubljanski cesti »Pri kronci« se je ob 2 popoldne na dvorišču vžgal ter. Poklicana požarna brigada se je peljala mimo, ker ni ničesar opazila; domači so namreč med tem ogenj že sami pogasili.

● Divjanje z motokicli. Včeraj okrog 2 popoldan so pasanti na križišču Cankarjeve in Kralja Petra ceste opazili, kako sta dva gospoda na motokicli kar tekmovala, kdo bo bolj hitro vozil. Prosili bi, da bi gospodje imeli malo več obzirnosti, posebno po tako prometnih ulicah in ob takem času, ko hodijo ljudje v službo, ker se lahko sicer pripeti kaka velika nesreča.

● Smučarski klub Celje sporoča, da se bo vršil II. redni občni zbor v soboto dne 17. septembra 1932 ob pol 9 zvečer v klubovem lokalu gostilne »Pri zelenem travniku«.

opraštaju i svete se; stoje na strašnom mestu, ali ponekod i beže glavom bez obzira.« Prodanovičeve konstatacije veljajo prav tako za prozo, ki jo je narod ustvaril, kot za pesem. — Prodanovičeva knjiga ni sistematična monografija o narodni književnosti, ampak nekaj almanah o narodni književnosti, ki obsega štirinajst sicer posamezno v več revijah objavljenih člankov o tem predmetu, ki pa združeni v eni knjigi dajo precej popolno podobo narodnega duha, kakor in kolikor se v naši narodni pisani književnosti izraža. Pisatelj razpravlja o moralnem, lepotnem, humanem občutju, psihologiji, logiki, ljubezni, družinskih razmerah, verskem občutju, kletvi, samomoru, vzgojni vrednosti itd. v narodnem pesništvu. Članki so napisani v zelo lepem jeziku in nazorno, tako da človeka kljub svoji znanstvenosti ne utrudijo in ne odbijajo. Prodanovič se je s prave strani približal zelo obsežnemu predmetu in točno podal narodovo dušo, v kolikor in kakor je v narodni pesmi in pripovedki izražena. Na koncu je pisec knjige dodal še zanimiv pregled zbirke narodnih pesmi, iz katerih je jemal vzgleda za te članke. Poleg Srbov in Hrvatov omenja tudi našega štreklia (»Slovenske narodne pesmi«, I.—XV.) in Glonarja (isto, XVI.). T. P.

★ Conan Doyle: Boj v megli (Baskerville'ski pes). Roman. Založil konzorcij Nove Dobe v Celju. Poslovenil Boris Rihteršič. Str. 166. Cena broš, knjigi 18 Din, s poštnino vred 19 Din. Konzorcij »Nove Dobe« v Celju je izdal kot tretjo knjigo sloviti detektivski doman »Boj v megli« (»Baskerville'ski pes«), eno najboljših del sira Conana Doylea, znanega avtorja detektivskih romanov. Knjiga je izšla v okusni opremi in se naroča v upravi »Nove Dobe« v Celju.

Dnevna kronika

Lavantinci školu Slomšku

Maribor, 5. sept.

Ni ga Slovenca, ki velikega Slomška ne bi čislal. Vsa gleda nanj ko na sveto luč, ki je svetila pred 70 leti in ki sveti ter bo svetila Slovincem do konca dni.

Gotovo se je vtisnil njegov spomin zlasti v srcih Lavantincev, med katerimi je zagledal luč sveta, za katere je žrtvoval svoje življenje in med katerimi počivajo njegovi zemeljski estanki.

Da bi se velikega pokojnika ob 70-letnici smrti spomnili vsi Lavantinci, je izdal škofijski odbor K. A. v Mariboru s privoljenjem in priporočilom škofijskega ordinariata vsem župnijskim uradom poziv, da se dne 25. septembra v vseh župnijah priredi Slomškova nedelja s sledečim sporedom:

1. Verniki naj se vsaj eno nedeljo prej poučijo v pomenu Slomškove nedelje. Povabijo naj se, da to nedeljo v velikem številu prejejejo sv. zakramente, zlasti naj se povabijo moške in fantje kot stebri versko-obnovitvenega dela, ki ga je med Slovenci vodil Slomšek, da skupno pristopijo k sv. obhajilu.

2. V soboto pred Slomškovo nedeljo se naj po Angelovem pozdravljenju četrt ure zvoni z vsemi zvonovi in v vseh cerkvah. Na zvonjenje se naj verniki opozorijo s povabilom, da molijo za razširjenje in poglobitev sv. vere ter za zdinjenje ločenih bratov in sester s sv. Cerkvijo.

3. V nedeljo naj se vrši slovesna služba božja. K tej službi božji naj se povabijo šolska vodstva (učiteljstvo naj pride z otroci), društva (naj pridejo z zastavami) in oblasti (županstva).

Jutri na velesejmu

Verniki naj se opozorijo, da se te službe božje v čim večjem številu udeležijo.

Pridiga naj bo posvečena Slomšku: Slomšek in njegova oporoka.

4. Kjer je mogoče, naj popoldne prirede primerno akademijo, h kateri naj se tudi povabijo šole, društva in oblasti. Na spored se naj vzamejo Slomškove pesmice, ki naj se deloma deklamirajo, deloma pojejo.

S prireditvijo Slomškove nedelje se bodo Lavantinci poklonili spominu največjega Slovenca, našega velikega škofa Slomška, obenem pa se bodo navdušili za svete Slomškove ideale in utrdili v sebi versko in narodno zavest v smislu Slomškovega načela: »Sveta vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličavne narodne omike«.

Še vedno suša v ljublj. okolici

Ježica, 6. septembra.

Dežja je bilo premalo! Na večer od nedlje napovedanek je tako lepo kazalo, da homo po petih tednih spet enkrat dobili izdatnega dežja. Oblaki pa so se razkabili in zemlja vzdihuje še vedno po zadostni vlagi.

Vse hude posledice suše se vedno bolj kažejo. Zlasti mleka, ki nosi našim kmetovalcem še najbolj redne, čeprav pičle dohodke, je z vsakim dnem manj. Ker ni več oziroma samo še prav malo zelene krme, se to pri molži hudo pozna. Zelenjave, ki je našim gospodinjam do tudi lep dohodek, sploh ni več. Niti za domače potrebe je ni dovolj. Naravnost obupno pa je, da nekateri posestniki radi stiske, v katero so zašli, prodajajo od svojih pridelkov celo to, kar jim je za lastno gospodarstvo nujno potrebno in kar bodo morali hočeš-nočeš spomladi spet kupiti, če bodo hoteli v redu držati svoje gospodarstvo.

Vezenine — zavese

najnovejši slog — nizke cene

Matek & Mikeš — Ljubljana
poleg hotela Štrukelj

Oglejte si našo razstavo na velesejmu

Koledar

Sreda, 7. septembra: Marko in tovariši, mučenci.

Novi grobovi

† Slovenski grob v Slavoniji. V daljnem Paracu v Slavoniji je zatisnil v soboto, dne 3. t. m. svoje trudne oči 71 letni vpok. višji cesni nadzorik Viktor Skrem. Pokojnika je zadela kap, za je bival med svojci. — Imenovani je služboval v Ljubljani in Kranju nad 35 let, in dasi rodod Metličan, je imel legio znanec in prijatelj od Kranja pa do Ljubla. Pokojnik je bil odkrit značaj, ki menda ni imel sovražnikov. N. v m. p. — Žalujemo naše iskreno sožalje.

† V Laporju je v cvetu let umrl 21 letni Ludovik Kaukler; bil je vgladno priden fant. Počivaj v miru!

Osebnosti

= Himen. Te dni se poročita ježiški rojak g. Berce Janez, sedaj čevljarški mojster v Ponočah, z gdnjo Alojzijo Smerketovo iz Stožice št. 88. Mlademu paru najiskrenejšje čestitke!

Ostale vesti

— Mohorjeve knjige s koledarjem 1933 si lahko ogledate na velesejmu, paviljon »J«. Tam se sprejemajo tudi novi člani. Vse knjige dobivajo člani po nižjih cenah istotam.

— Ker je izredno veliko zanimanje za tkanje preprog, se vrši razlaganje tehnike in predvajanje tkanja še danes dopoldne na Drž. osrednjem zavodu za ženski domači obrt, na kar opozarjamo zlasti naše ženske.

— Nizko stanje Save. Z Ježice poročajo: Letošnja suša se hudo pozna tudi na Savi. Ze dolgo ne pomnijo, tudi stari ljudje ne, da bi bila Sava tako majhna, kakor je v teh dneh. Sneg po planinah je že davno skopnel, in tako namakajo Savo samo še podtalni studenci, ki pa tudi niso več tako močni. Skale, ki se samo v najhujši suši pokažejo iz vode, letos zopet po dolgem času enkrat vidimo.

— Novi kamnecen zažiga. Z Ježice: V dolgo-trajni suši se je trava po nasipu ob kamniški progi popolnoma posušila. Novi kamniški »brzee«, ki ne prestopa dirja ko sam peklensček sem in tja, je v nedeljo suho travo na več krajih zažgal. Trava je

pogorela čisto do korenin. Z vejami in lopato je progovni čuvaj s pomočjo še enega fanta pogasil zažgana mesta.

— Udarilo je v nedeljo zvečer pri posestniku Leskovarju, vulgo Zidarju na Videžu pri Laporju v gospodarsko poslopje. Prihitieli so sicer gasilci iz Zg. Bistrice, vendar zaradi pomanjkanja vode niso mogli dosti opraviti. Zgorelo je vse, razen živine, ki je bila k sreči na paši. Revez je imel le deloma zavarovano.

— Bridka nesreča se je zgodila v soboto zvečer na javniški postaji. Ko je vlak privozil v postajo, je menda nekoliko prežgodaj hotel izstopiti blagajnik javniške tovarne g. R. L. z zolji I. Pri tem pa je postal nesrečen. Voz ga je potegnil s sunkom naprej in ga vrgel tako, da je njegova noga prišla pod vagona kolesa, ki so mu jo zdrobila. Takoj je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu nogo odrezali.

— Blagoslovljen vodovod. Gabrje pri Brusnicah: V nedeljo 4. sept. je največja vas in središče vsega »Podgorja« Gabrje doživelo velik dan in slovesen praznik. Bil je namreč ta dan blagoslovljen letos zgrajen vodovod in blagoslovljena tudi ročna blagazilna gasilnega društva v Gabrju. Oboje je blagoslovil domači g. župnik Ivan Šček. Navzoči so bili tudi vodja higijskega zavoda v Ljubljani dr. Pir in ing. Guzelj.

— Menice v pismih za tujino. Finančni minister dovoljuje izvoz menic v tujino, pa naj si bodo popolnoma izpolnjene ali pa samo podpisane.

— Razpisani poštarški službi. Razpisana je služba pogodbenega poštarja v Suhorju (III-1). — Jamčevina 1000 Din. Redni letni prejemki: 17.30 Din. izredni prejemki: za telegraf 660 Din. Enaka služba je razpisana pri pošti v Mirni peči (III-2). Jamčevina 1000 Din. Redni letni prejemki: 15.500 Din; izredni prejemki: za telefon 360 Din. S potrebnimi prilogi opremljene prošnje naj se pošljejo na dravsko pošto ravnateljstvo v Ljubljani do 1. oktobra 1932.

mednarodna

— Naročnina za telefone zavarovalnic in njih zastopstev. Ministrstvo je odredilo, da se uvrstijo centrale zavarovalnih društev glede telefonske naročnine v I. plačilni razred, njih zastopstva pa v II. razred. Nova uvrstitev velja od 1. januarja 1933 naprej.

— Razstava psov. Jugoslovanska kinološka zveza priredi na praznik veliko mednarodno razstavo čistokrvnih psov. Razstava bo na istem prostoru, kot je bila to nedeljo razstava živine »Jugomontafon«.

— Gospodinjstva šola »Mladik« v Ptujju začne s 15. septembrom 4 mesečni gospodinski tečaj. Vsa pojavnila pri šolskih sestrah, ki vodijo gospodinj-sko šolo.

— Proti zaprtju in hemeroidom, motenju v želodcu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna »Franz-Josef« grenčica, večkrat na dan zavžita. Zdravniške preizkušnje pri obolenjih spodnjih delov telesa so dognale, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajalno. Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Slovenski mesečnik za fotoamaterje. S 1. oktobrom dobimo prvi slovenski mesečnik za fotoamaterje. Mesečnik »Fotoamater« je za današnje čase prav potrebna revija, saj je že toliko Slovincem navdušenih za fotografsko umetnost, da bo marsikomu prav dobro služil mesečnik, ki ga bo sproti obveščal o zadnjih novostih na fotografskem trgu in zadnjih izsledkih v fotografski tehniki. Mesečnik bo mogel izvrševati navedbe važne nalogo: poglobljati bo izobrazbo amaterjev v domačem jeziku. Pogumni korak, ki zlasti v današnjih časih zahteva žrtve, je storila drogerija Gregorič. Uredništvo nove revije sta prevzela profesorja Hrovat Bogomil in Mušič Rudolf. Revija bo obsegala 20 strani, med temi bodo štiri na umetniškem papirju s slikami. Prepričani smo, da bo revija našla mnogo prijateljev in da bo prinesla mnogo k izobrazbi naših amaterjev in posplošila lepi fotografski sport.

— Kongres pravnikov v Dubrovniku bo 7. do 9. oktobra t. l. Oni udeleženci kongresa, ki žele; da jim odbor »Putnika« preskrbi stanovanje v Dubrovniku, morajo plačati poleg kongresne članarine tudi znesek 150 Din za osebo v garancijo za plačilo prenočnine v Dubrovniku, kateri znesek se bo s posamezniki naknadno obračunal. Podrobni program kongresa bo še objavljen. Prijave se sprejemajo do incl. 15. t. m. — Odbor.

Jugo-Lutz peči Ljubljana Šiška

— Pridelovalce sadnega vina opozarjamo na Humekovo knjigo: »Sadno vino ali sadjevece«. Potrebna je ta knjiga vsakemu, kdor prideluje sadno vino. Obsega bogata navodila in nasvete, kako je ravnati s sadjevecem, da ostane okusen, stanovit in zdrav. Knjiga se peča tudi z izdelavo kisa in uporabo sadnih tropin, da pridejo nam v prid. Opremljena je z 42 podobami in velja 10 Din. — Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Mednarodni velesejem v Prahi bo v dneh od 4.—12. septembra. Pojavila in legitimacije daje češkoslovaški konzulat, Putnik in Aloma Company.

— Redno vpisovanje v dopisno trgovsko šolo v Ljubljani bo od 1. do 10. septembra 1932 vsak delavnik od 9.—12 in od 15.—18, v nedeljo in praznik pa od 10.—12 dopoldne pri ravnateljstvu DTS v Pražakovi ulici 81. (vagal Miklošičeve ceste 30). Kdor se vpiše v DTS lahko študira vse predmete, ki se učijo na drž. trg. šoli, doma. Šola poučuje poleg rednih predmetov tudi vse moderne jezike. Natančna, brezplačna pojasnila daje vodstvo šole osebno ali pa potom tiskanega prospekta, ki ga lahko vsakdo sprejme. Iz prospekta je razviden ves ustroj in vsi pogoji. Šola je osnovana na najmodnejših dopisnih metodah sličnih šol v Zapadni Evropi. Pri pouku sodelujejo najboljši strokovnjaki trgovskih, jezikovnih in drugih ved, ki jamčijo za najboljši uspeh. Kdor se ne more vpisati osebno, naj takoj piše po prospektu in prijavnico. Redni pouk se prične 15. septembra. Kdor zadošči ostalim zakonitim določilom (da ima nižjo srednjo šolo itd.) lahko potem polna priv. izpit na drž. trgovskih šolah in pridobi pravice rednih absolventov te šole.

Sklepi seje magistratnega gremija

Ljubljana, dne 6. septembra.

Danes se je vršila v mestni posvetovalnici seja magistratnega gremija, pri kateri se je razpravljalo in sklepalo o sledečih zadevah:

Na poročilo mestnega gradbenega urada glede poprave in preureditve sedanje lesenega mostu iz Prul čez Ljubljano na Opekarsko cesto se je sklenilo, da se vsa popravila mostu oddajo stavbni inženirju Saksida i. dr., katere je bila najcenejši ponudnik, ker je od proračunske vsote 108.000 Din popustila dražbenim potom 15 odstotkov. Mostišče, ki je bilo dosedaj iz hrastovih pragov z makadamsko plastjo, se preuredi na ta način, da mesto gramoznate plasti pridejo železobetonske plošče. O priliki komisijskega oglada po izvedenih, se je ugotovilo, da so mostni stebri popolnoma dobri ter da bodo vzdržali še najmanj 20 let. Cestnišče mostu bo široko 4 in pol metra, ob straneh pa bo napravljen 75 cm širok hodnik za pešce. Obenem se bo mostišče znižalo s cestno nivoletjo. — Pri novih straniščih franciskanskega tromostja so se razpisala dela za obloge in tlak. Ponudbe so poslale štiri ljubljanske tvrdke. Od teh je samo ena, in sicer tvrdka Gradbeni in keramični material, izpolnila vse pogoje, kateri so bili stavljeni pri razpisu. Razpisana dobava oblog in napravo tlaka se odda tej tvrdki za ceno Din 39.328. Obloge v straniščih bodo iz keramičnih svetlorumenih ploščic. — Razširitev Kersnikove ulice: Med mestno občino in zavarovalno družbo »Jugoslavija«, kot lastnico vogalne hiše Gospodarske ceste in Kersnikove ulice, se je dosegel sporazum, tako da omenjena družba odstopi mestni občini ob njeni nezazidani parceli potrebni del sveta za cesto, toda mestna občina napravi ob parceli tratoraj in stavišče ob cesti primerno ogradi. Ker je svet ob hiši zavarovalnice že od prej last mestne občine, bo mestna občina sedaj Kersnikovo ulico ob njenem vходу takoj razširila za približno 6 m. S tem bo odstranjena v tej ulici velika prometna ovira in bodo na ta način vse hiše prišle do svoje veljave.

Izdala se bodo sledeča stavbna dovoljenja: Francetu Lukmanu in Hani Mehlen se načelno dovoli gradnja trinadstropne hiše ob novo projektirani zvezni cesti med Erjavčovo cesto in

razstava

Nunsko ulico. — Mariji Petaros za gradnjo prizidka drvarnice na dvorišču hiše v Valjavčevi ulici št. 3. — Albini Bogatajevi za dvig dvorišnega trakta hiše v Lepodvorski ulici št. 3. — Vladimirju Vadnovu, monterju mestne elektrarne, za pritlično leseno hišo med Gerbičev in Mencingerjevo ulico. — Trgovcu Leonu Souvanu za napravo solčne plahte nad izlozhami trgovine na Mestnem trgu. — Josipu Olupu za adaptacijo izlozbe nega okna v Kleparski ulici. — Hotelarju Francetu Mikliču za prizidek povečanja pralnice na dvorišču njegove hiše v Slomškovi ulici. — Jakubu Antlogi za gradnjo enonadstropne hiše na vogalu Verstovskove in Hajdrihove ulice. — Pogojno zdravniku dr. Edvinu Suherju za enonadstropno hišo v Smoletovi ulici. — Pokojniškemu zavodu za nameščenje za gradnjo drvarnice in ko-

lesne lope na dvorišču njegove stanovanjske hiše na Miklošičevi cesti. — Antonu Farniku za prizidek nove kleti in drvarnice na dvorišču njegove hiše v Mariborski ulici. — Francetu Doljaku za napravo gospodarskega poslopja na dvorišču njegove hiše v Ketejevi ulici. — Posestnici Tereziji Kolar za prizidek terase in garaže k hiši v Azbetovi ulici. — Mesarskemu mojstru Francetu Dolničarju za napravo hleva na dvorišču njegove hiše na Poljanski cesti. — Alojziju Svetliču za postavitev enonadstropne hiše v Smoletovi ulici. — Posestniku Francetu Perhancu za prizidek avtogaraže na dvorišču njegove vile v Oražnovi ulici. — Lekarnarju dr. Piccoliju za vrtni paviljon pri njegovi vili na Vrtači. — Mestni elektrarni za dvig dimnika od 40 na 60 m v Slomškovi ulici. — Društvu Trnovski prosvetni dom za prizidek proti reverzu. — Elizabeti in Antonu Velkavru, mesarskemu mojstru iz Celovske ceste, za enonadstropno hišo v Verovškovi ulici. — Vladimirju Lokarju se načelno dovoli zidanje petnadstropnega poslopja na vogalu Gajeve in Beethovnovi ulice. Hiša bo morala biti arhitektonsko in višinsko v skladu s sosednjimi stavbami. — Pavlu Simencu, vrtnarju, za provizoričen cvetlični paviljon pri Sv. Križu. — Ravnatelju TPD dr. Vrhuncu, za zidanje enodružinske enonadstropne vile v Gorupovi ulici, nasproti obrtne šole. — Odonu in Amaliji Koutny za adaptacijo trgovskih lokalov njune hiše v Medvedovi ulici.

Podelijo se sledeča uporabna dovoljenja: Peku Andreju Dolinarju za adaptacijo prodajalne v pritličju hiše v Bohoričevi ulici 1. — Francetu Mikliču za celotno stavbo novega hotelskega prizidka ob Masarykovi cesti. — Jožefu Prelesniku za novo enonadstropno hišo na vogalu Janšev in Samove ulice. — Cestnemu nadzorniku Karlu Štruklju za enonadstropno hišo ob Gerbičevi ulici. — Antonu Vrbincu, krojaskemu mojstru, za enonadstropno hišo na vogalu Bohoričeve in Korytkove ulice. — Milanu Guštinu, drogeristu, za enonadstropni stanovanjski prizidek hiše v Staničevi ulici 6. — Antonu Rupniku začasno uporabo cestnih suterenskih prostorov 2 sob in kuhinje, v njegovi hiši na »Pekovskih njivah«. — Antonu Brolihu za hišo ob poti na Rakovo jelo. — Hinku in Mariji Simenc za enonadstropno hišo ob Cesti v Rožno dolino. — Viljemu Zupanu za enonadstropno hišo na ljubljanskem polju pri vojaških skladiščih. — Francetu Zajcu za adaptirano podstrešno stanovanje in prizidek v Janševi ulici. —

psov vseh pasm

Mariji Spelič za novo hišo v Kozeljci. — Društvu za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški za nov društveni dom v Dermotovi ulici. — Primariju dr. Josipu Volavšku za novo avtogaražo v Rutarjevi ulici. — Marinu Barbiču za novo vinsko klet in skladišče na Stari poti št. 11. — Antonu Kommanu, vodovod. monterju, za enonadstropno hišo v Lavričevi ulici. — Tereziji Prelogar za novo enonadstropno hišo v Bolgarski ulici. — Milošu Karničniku, trgovcu na Starem trgu, za nove izlozbe.

Razen tega so se obravnavale še nekatere manjše zadeve.

Žalosten dogodek na Pobrežju

Umrjen na dvorišču lastne hiše

Maribor, 6. septembra.

Mariborsko predmestje Pobrežje je danes razburjeno in vznemirjeno pod vtisom strašne tragedije, ki se je odigrala večeraj v večernih urah na Zrkovski cesti. Ljudje skoro ne morejo poimeti, da je v središču mirnega naselja prišlo do zagonetnega dogodka, katerega preiskujeta danes orožništvo in sodna komisija ob napeti radovednosti vsega prebivalstva. Pozorišče dogodka je lepa in prijazna domačija zidarskega polirja in hišnega posestnika Franca Ranerja na Zrkovski cesti. Raner, ki je dosegel 63 let, je živel tu s svojo ženo in sinovima v ugodnih gospodarskih razmerah ter je živel pri sosedih kot razumen in podjeten mož mnogo ugleda. Doma pa ni bilo sporazuma. Mož je pač včasih rad po dobrem zaslužku pogledal v kozarec, žena pa je bila nervozne narave. Ob takih prilikah je potem bil doma kreg. V nedeljo sta bila zakonca Raner na veselici pobreškega pogrebnege društva. Mož je bil vesel in dobre volje in ni slutil žalostnega konca, ki ga je čakal na večer prihodnjega dne. Snoch so začeli sosedje Ranerjevih zopet prepir, ki je prihajal najprej iz kuhinje, nato pa se je prenesel na dvorišče. Kreg je postal vedno glasnejši, vendar mu niso iz običajnosti pripisovali posebne važnosti. Pozorni so postali šele, ko je vse utihnilo, kakor bi odrezal ter se je čulo z dvorišča neko čudno hropenje. Žena je odšla nato na vrt, čez malo časa pa se je povrnila na dvorišče, od koder se je začel po sosedih njen pretresljiv krik, iz katerega se je dalo razbrati, da se je možu pripetila nesreča. Sosedje so nagrnili skupaj ter obstali ob strašnem prizoru. Na dvorišču je ležal v mlaki krvi posestnik Raner že mrtav. Na vratu je imel od tilnika proti jabolku zavajajočo rano, iz katere mu je curčila iz precezanih žil kri. Nedaleč proč je ležal na tleh kuhinjski nož, s katerim je bila zadana smrtna rana. Selo čez trenutek so se ljudje osvestili ter skušali Ranerja z močenjem spraviti k življenju; bilo pa je zaman, ker je popolnoma izkrmavel. Obvestili so nato orožništvo na Teznu, ki so še tokom večera prišli na lice mesta ter pričeli s preiskavo. Priče, katere so še v noči zaslišali, niso zamogle prinesiti v dogodek nobene jasnosti. Ljudje so izpovedali, da so čuli kratko prejo z dvorišča med zakoncem prepir. Orožniki so ženi napovedali aretacijo. Ona pa je dosledno zatrdjevala, da si je mož končal sam življenje. Tudi je neka priča izpovedala, da je stari Raner njej pred časom izjavil, da bo izvršil samomor. Preiskava se danes nadaljuje.

KAJ JE UGOTOVILA SODNA OBUKCIJA

Danes popoldne ob 4 so v mrtvašnici pobreškega pokopališča obducirali truplo pokojnega Ranerja. Obdukcija je ugotovila, da je samomor izključen. Na glavi in na hrbtu izkazuje truplo hude poškodbe od udarcev s topim koncem sekire. Ravnotok je velika 7 cm dolga in zelo globoka rana na vratu najbrž zadana s sekuro. Udarci na glavi so natrlj lobanjo ter zapustili na možganih občutne podplutbe, ki bi bile že same na sebi smrtno, tako da bi bil Raner umrl najbrž tudi brez rane na vratu, iz katere je izkrmavel. Poškodbe dokazujejo, da se je moral med žrtvijo in morilecem vršiti hud boj. Verjetno je, da se je onesvestil radi udarca na glavi in je na to že ležeč prejel hudo rano, ki je povzročila smrt. Nož, katerega so našli poleg mrtveca, je mogoče sam držal v roki ter ga je pograbil v trenutku nevarnosti, ko

je opazil, da gre za res. Mogoče pa je tudi, da ga je morilec položil poleg žrtve, da bi tako pozneje zbudil videz samomora.

Zena ubitega je še v zaporu okrožnega sodišča. Odločno zatrjuje, da se je nahajala ves čas na vrtu ter je našla moža ležečega v krvi, ko se je vrnila k hiši. Mnenja je, da si je zadal sam smrtno rano, ali pa je postal žrtev neznanega zločina.

□ Deca se vrača. Tretja skupina dece se vrne iz poletniške kolonije pri Sv. Martinu na Pohorju v četrtek, dne 8. t. m. z vlakom ob 11.19.

□ Staršem ljudskošolske mladine je znano, da najugodnejše kupujejo šolske potrebšnine in knjige v prodajalnih Tiskarne sv. Cirila. Člani Nabavljalne zadruge naj zahtevajo nakaznico Tiskarne sv. Cirila.

Trbovlje

Radodarni so drugim. V občinskem proračunu je tudi 25.000 Din za povzdigo kmetijstva. Prejšnja leta je bilo še več. Denar se je porabil za vzdrževanje kmetijske in gospodinske nadaljevalne šole, večino svote pa je dobila kmetijska podružnica, ki skrbi za povzdigo živinoreje in sadjarstva v občini. Letos se je od te svote nekaj odločilo za nadaljevalni šoli, večina pa naj bi po mnenju nekaterih šla v Laško okrajnemu kmetijskemu odboru, ne da bi pristojni odbor na občini o tem sploh kaj sklepal. Ko so kmetje ugovarjali pri županu, so dobili odgovor, da lahko iz Laškega tudi dobe podporo za živinorejo v Trbovljah in da Kmetijska podružnica letos ne dobi podpore. Omenjamo še, da po zakonu naše občina ne spada med kmetijske in zato ni dolžna prispevati v okrajni kmetijski odbor. Vsed tega smo prepričani, da o tej zadevi še ni izgovorjena zadnja beseda.

Mešansko šolo povečajo. Vsed vedno več jeja pritoka novih učencev se bo morala leto odpreti tretja paralela in treba bo misliti na povečanje prostorov. V prvi razred je na novo vstopilo 17 učencev in učenek. Tudi učne moči se pri dejo nova.

Metlika

Zvonovi so zapeli mrtvaško pesem. Drobne deklete je bila Milica Stipančičeva. Še ji je bilo komaj 7 let. Pa je bila tako srečana: svojimi modrimi očmi in plavimi kodrkami, kadu so njena usteca razlagala presenetljivo modrost 7 letnega otroka. Vse je strmel, kadar je to dete stopilo pred zbrano občinstvo in s čudovito resnostjo povedalo svojo deklaracijo. In kadar je ta angeljski glasček zapel lepše ko slavček v mestnem bregu... Pa je ta glasček onemel, usteca se vtihtila, sveče so zagorele in zvonovi so zapeli. Smrt je utrgala malo cvetko; božji vrtnar jo je postavil na božjo mizo, naj sedaj tam dehti in cveti naprej. Dolga vrsta ljudi je spremljala malo Milico na njeni zadnji poti, in ko se je vsula zemlja na njeni mali poslednji domek, tedaj je bilo solzno nekatero oko in ko je pesem jemala slovo, tedaj je šlo ihtenje čez vso množico. Milici pa ni žal, da jo je Jezus utrgal, ker k njemu si je želela. Zato se srečno smejala iz njemu nebožske sreče, srečna, da je rešena solzne doline.

POMANJKANJE IN IZOBILJE

Ves svet stoka, kriza tare vse sloje, brezposelnost narašča in države in narodi ne vedo, kako bi si pomagali. Povsod opažamo pomanjkanje denarja, srednji in delavski stanovi so obubožani in ne morejo več kupovati najnujnejših potrebščin. Zaradi tega se kopičijo zaloge, za katere ni mogoče najti kupcev. In tako nastajajo ponekod velikanske neprodane zaloge najrazličnejšega blaga, drugod pa raste pomanjkanje za najnujnejše življenjske potrebe. Prav posebno se opaža zastoj razprodaje in kopičenja blaga v skladiščih pri najrazličnejših vrstah tkanin. Ogromne množine bombaža, volne, svile in lanu leže v skladiščih in čakajo na predelavo. Ker pa ni kupcev za že izdelano blago,

Avtomobilska cesta na veliki Klek. V Avstriji grade že delj časa široko avtomobilsko cesto na Veliki Klek, najvišji vrh v Visokih Turah. Prvega septembra so otvorili prvo tretjino te ceste, ki vodi skozi romantične gorske doline. Prihodnje leto bo zgrajena vsa cesta, ki bo šla čez Visoke Ture v bližini Velikega Kleka. Bo to ena najlepših alpskih cest v Evropi.

tudi ni več kupcev za te surovine in tako se zaloge vedno bolj kopičijo.

Bombaž je prav gotovo surovina, ki jo je vprav moderna tehnika postavila na kar najbolj važno mesto med surovinami. Bombaž pridelujejo v velikanskih množinah v Ameriki, v Egiptu, Indiji in zadnje čase tudi v Rusiji. Velikanske so množine bombaža, ki jih porabijo predelavne in tkalnice za izdelovanje cenenih tkanin. Vendar ne uporabljajo bombaža le v tekstilni industriji, ampak tudi v elektrotehničnem gospodarstvu, kjer ovijajo z njim zlasti žice in debele kable. Tudi pri gradnji modernih betonskih cest ga porabijo velike množine in še vse polno panog tehnike poznamo, kjer je postal bombaž nenadomestljiv. Bogate letine zadnjih let in nevarna konkurenca umetne svile sili pridelovalce bombaža, da iščejo za bombaž vedno več novih trgov in novih načinov uporabe. Kljub temu pa čaka v Ameriki še vsa lanska žetev v skladiščih na kupce, dasi ubogi farmarji že spravljajo pod streho letošnjo žetev. Okrog 100 milijonov so žrtvovali v Ameriki samo zato, da bi vzdržali vedno bolj padajočo ceno bombaža, vendar so začele cene padati in 100 milijonov dolarjev je bilo izgubljenih. Edina država, ki porabi ves bombaž, kar ga pridelava, je sedaj Rusija. V Ameriki pa je dobil bombaž zaradi silnega padeča cen posebno ime »Nickel-cotton«, to pa zato, ker stane kilogram bombaža le še 10 centov in ga je torej mogoče plačati z nikelnastim drobižem. Vse kaže, da se na jesen položaj ne bo izboljšal in da bo stiska še hujša.

Tudi z volno, ki je najstarejša surovina, ki je služila človeku za obleko, ni mnogo boljše kakor z bombažem. Večino volne dobivamo z velikanskih ovčjih farm v Južni Ameriki, Avstraliji in Južni Afriki. Tam se pasejo na velikanskih pašnikih nepregledne črede ovac, ki jih vsako leto strižejo. Lansko leto so nastrigli toliko volne, da je cena volni padla tako nizko, kakor že ni bila 100 let. Kljub temu pa za volno ni kupcev. Tovarne, ki tko iz volne blago za obleke, imajo polne zaloge in polovica lanskega pridelka je ostala v skladiščih. Dočim milijoni in milijoni delavcev pozimi trpe mraz in nimajo kaj obleči, čakajo natrpano polna skladišča volne na odjemalce. Bog ve, kako bo letos? Najbrž bo cena volni še bolj padla, tako

da ne bodo niti farmarji mnogo zaslužili, ubogi brezposelni in drugi obubožani sloji pa kljub temu ne bodo mogli kupiti sicer cenenih oblek.

Najodličnejša med vsemi tkaninami pa je prav gotovo svila. Z rejo sviloprejk se bavijo zlasti na Japonskem, Kitajskem in v Italiji. Manjše količine svile pridelajo tudi na Francoskem in v Španiji. Izdelki iz prave svile so danes povsod prištet med luksuzne izdelke in zaradi krize je trgovina s svilo silno trpela. Dočim je pred tremi leti stal kilogram surove svile 600 Din, stane danes kilogram komaj 170 Din. Kljub temu pa ni povpraševanje po svili veliko in 6 in pol milijonov kilogramov svile leži samo v japonskih skladiščih. Japonska vlada namreč noče, da bi se japonska svila prodajala pod ceno. Zaradi pomanjkanja denarja pa države, ki same ne morejo pridelovati prave svile, tudi ne morejo kupiti svile iz teh cenenih zalog.

Nič boljše se ne godi lanenim izdelkom, zlasti platnu. Pred 50 leti so po vsej Evropi cvetela lanena polja. Kmetom se je takrat še izplačalo pridelovanje lanu; ko pa je prodrli bombaž, so lanena polja pri nas, kakor tudi drugod izginila. Nekako pred svetovno vojno v vsej Evropi niso več pridelovali lanu in Rusija je pridelala toliko lanu, da ga je lahko prodajala po vsej Evropi. Sedaj so Rusi močno povečali pridelovanje lanu, vendar ga ne bodo mogli prodati, niti v Evropi, niti v Ameriki. Sicer pa imajo sami zadosti potreb in najbrž še zlepa ne bodo oblekli vseh svojih državljanov tako, kakor se spodobi. Gotovo pa je, da tudi pri nas pridelovanje lanu ne bo moglo napredovati, ker je pri nas tuje platno cenejše, kakor domače.

Po vsem svetu se ponavlja ista pesem. V skladiščih preveč blaga, pri ljudstvu premalo denarja. In tako se dogaja, da se mnogokrat uničujejo velikanska skladišča pridelkov samo zato, da ne pade preveč cena, druge pa trpe pomanjkanje milijoni, ki nimajo toliko, da bi si mogli kupiti najpotrebnejše. To žalostno uničevanje dobrin pa dokazuje, da je sedanje gospodarstvo vsega sveta na napačni poti in da ga bo treba temeljito preurediti, če bo hotel svet še kdaj priti iz zagate, v katero je zašel.

Kraljevska krona v posodi za petrolej

Kraljica Salota, ki pod britskim pokroviteljstvom vlada na otočju Tonga, je izgubila svojo krono. Po poročilu guvernerja s Samoe sira Georgea Rihardsona, se je mali kraljičin sinček igral z materino krono. Pri tem se je izluščilo nekaj draguljev, in krono so poslali v Avklad v Avstralijo v popravilo. Nekaj tednov pozneje bi kraljica krono nujno potrebovala na svečanostih, ki so se vršile ob otvoritvi parlamenta. Toda krona je izginila. Po zaslišanju in poizvedovanju so krono po popravilu čisto v redu odposlali na Tongo-otoko. Slednjič so jo našli v posodi za petrolej, in sicer na carinskem oddelku v mestu Avklad. Lastnik posode ni odnesel, drugim pa tudi ni prišlo na um, da bi bila takšna dragocenost spravljena na tako nepripravljen kraj.

Kako pridobivajo na Angleškem vojake. Ko se je končala svetovna vojna, je bila na Angleškem odpravljena vojska obveznost, in angleški vojaki so zopet plačani vojaki najemniki. Ker pa je treba vsako leto pridobiti več desetstisoč mladeničev za vojaško službo, se poslužuje angleška vlada najrazličnejših načinov, da bi pripravila mlade brezposelne delavce za vstop v armado. Tako vidimo na sliki, kako pripoveduje angleški podčastnik mladim brezposelnim delavcem razne burke iz vojaškega življenja in jih skuša na ta način pripraviti, da bi proti plačilu prostovoljno oblekli vojaško suknjo ter se tako rešili vseh skrbi brezposelnosti.

8 katoliškega shoda v Essenu. Nemški katoliki, ki so zborovali na katoliškem shodu v Essenu od 31. avgusta do 4. septembra, so privedli po mestu veličasten slavnostni obhod. Na sliki vidimo bandero in zastave v sprevodu.

Predsednik katoliškega shoda v Essenu. Predsednik katoliškega shoda v Essenu je postal, kakor že večkrat prej, knez Alojzij Löwenstein.

Milijonu ljudi grozi lakota

Pomožna komisija mandžurske vlade je izdala poročilo, v katerem izčrpno poroča o strašni poudnji, ki je zadela Mandžurijo. V najbolj opustošeni pokrajini, ki leži med mesti Harbin, Cielkar in Tavnar, grozi enemu milijonu ljudi smrt zaradi lakote. Škoda, ki jo je napravila povodenj na setvi, obsega več ko polovico vsega mandžurskega pridelka.

Ministrski predsednik mandžurske vlade upa dobiti pomoč od tujih držav.

Fašistična milica tudi na Irskem

Na Irskem si stojita nasproti dve sovražni vojni organizaciji. Starejša in močnejša je tako zvana »Republikanska vojska« Irske, katere glavni smoter je, da postane Irska socialistična republika. Fašistična protioorganizacija se imenuje »Zveza bojevnikov iz svetovne vojne« in si stavlja za svoj smoter, da bo branila ustavo. Med sovražnima zasebnima vojskama stojita redno vojaštvo in policija, ki se pokoravata de Valeri. Gonilna sila fašistične stranke je bivši ministrski predsednik Cosgrave. Na zunaj je njihov program v glavnem ta, da bi »višje močje, ki vodijo prevrat, uničili, v resnici pa hočejo združiti vse politične nasprotnike de Valere v enem taboru. Voditelj fašistične organizacije je dr. T. F. O'Higgins, ki je poslanec Cosgraveove stranke v irskem parlamentu in brat prejšnjega podpredsednika Kovin O'Higginsa, ki so ga leta 1927 umorili politični nasprotniki. Oborožene privatne organizacije so sicer v Irski z zakonom prepovedane, vendar je splošno znano, da republikanska vojska razpolaga z municijo in orožjem.

Prihodnja ekspedicija na Mount Everest

Kraljevo geografsko društvo iz Londona sporoča, da bodo angleški raziskovalci-prihodnje leto vnovič naskočili vrh Mount Everesta. Isto geografsko društvo je dobilo od indijske vlade sporočilo, da Dalai-Lama dovoljuje, da britska ekspedicija leta 1933 neovirano naskoči vrh Mount Everesta. To sporočilo angleškega kraljevega geografskega društva sta podpisala admiral sir William Goodenough, ki je predsednik tega društva ter general Bruce, ki je že leta 1924 vodil tretjo ekspedicijo. Bruce upa, da bo mogla ekspedicija pričeti prodiranje že maja prihodnjega leta. Poskusi zavzeti Mount Everest so se pričeli leta 1921 ter se nadaljevali leta 1922, 1924 in 1925, vendar se nikomur do danes ni še posrečilo priti na vrh. Na ekspediciji leta 1924 sta 300 m pod vrhom angleška plezalec F. L. Mathory in A. C. Irvine izginila in našla grob v večnem ledu.

Velikanska poplava v Teksasu

Državo Teksas je zadela grozna poplava. Reka Rio Grande in še štiri druge reke so prestopile svoje bregove, tako da je moralo na tisoče ondotnih prebivalcev zapustiti ogroženo ozemlje in zbežati v gore. Stvarna škoda je ogromna. Tudi vsa setev je popolnoma uničena. Zaradi poplave je izredno trpel distrikt Piedras Negras. Tudi mednarodni most, ki drži čez Rio Grande, se je zrušil, pri čemer je našlo smrt v valovih 10 oseb.

200 hiš pogorelo

Prve dni septembra se je razširil v občini Sarmelek v bližini Velike Kaniže grozen požar. Več ko 200 stanovanjskih hiš ter številna gospodarska poslopja je požar popolnoma uničil.

Prvi jetnik: »Kako pa si ti prišel v ječo?«

Drugi jetnik: »Avtomobil sem vodil preveč počasi!«

Nesreča švedskega poštnega letala. Švedsko nočno pošto letalo, ki vozi med Amsterdamom in Malmojem je treščilo na tla v bližini nizozem. in nemške meje. Pri nesreči sta se ubila pilot in mehanik. Potniki pa so odnesli le lahke poškodbe.

Parada bojne organizacije »Jeklenih čelade« v Nemčiji. V nedeljo je bila v Berlinu velikanska parada članov nemške bojne organizacije »Jeklenih čelade«. Na tej paradi se je zbralo 195.000 članov te organizacije in nekateri člani vlade so se udeležili parade. Na sliki vidimo veliko skupino zastavonoš.

Slovenski pridelki ob morju!

Mlekarška zadruga Dolenja vas—Sušak

Dolenja vas pri Ribnici, 4. sept.

Danes, v nedeljo, se je vršila v prijazni vasi Dolenja vas pri Ribnici, večernost blagoslovitve nove mlekarne. Mlekarica nosi napis Dolenja vas—Sušak. Ta dan je zapisan v zgodovino ribniške doline z zlatimi črkami. Blagoslovitev poslojja nove mlekarne, pomeni namreč realizacijo dolgoletnega načrta, da bi Slovenija v gospodarskem oziru prodrla do morja. Izhod na morje s slovenskimi produkti našega živinorejstva in poljedelstva, je za vso našo zemljo vitalnega pomena. Dejstvo je, da smo se Slovenci do sedaj premalo zavedali, kolike važnosti je za naše narodno gospodarstvo morje, ki je okno v svet. Borba, ki smo jo vodili celo desetletje, da bi se zvezali z morjem po železniški progi, ni bila do sedaj izvojevana, dani so vsi, zlasti gospodarski faktorji pokazali na to prepotrebno zvezo. Da pa kljub temu prebijemo to težko pot in utrdimo tudi slovenskemu narodnemu gospodarstvu mesto ob morju, je dolenjevaški župnik, bivši nar. posl. g. Karel Škulj, ustanovil zadrugo, ki naj bi začel izvažati na morje najprej produkte naše živinoreje, pozneje pa agrarne produkte sploh. Dasi s težavo se je s požitvalnim delom, posrečilo vodstvu dolenjevaške mlekarne, priboriti si na Sušaku prvo mesto med ondnotimi mlekararni. Začeli so prodajati slovensko mleko po Sušaku in celo na Reki. Tiho in brez vsakega bobnanja so šli na delo, naleteli na tisoč ovir, ki jih je bilo treba zmagati, vendar uspeli so. Danes stoji v Dolenji vasi ponosen dom te akcije in pričra brezprimerno požitvalnost ljudi, ki so prvi začeli utrjati gospodarske vezi Slovenije z morjem.

Blagoslovitev je izvršil ribniški dekan in župnik g. Anton Skubie, ob asistenci gvardijana g. p. Ambroža in dolenjevaškega svetnika g. K. Škulja. V svojem temperamentnem govoru je množici ljudstva, ki je bila zbrana iz cele ribniške doline, poudaril glavni smisel nove gospodarske akcije. Ta novi gospodarski dom naj bi pričel podjetnost našega slovenskega ljudstva, ki v najtežjih časih svojega življenja išče zdravih in edino pravih poti, ki vodijo do rešitve in izhoda iz današnje vesplošne go-

spodarske stiske. Predsednik zadruga gosp. K. Škulj je nato podrobno opisal akcijo in delo zadrugarjev, ki so iz nič tako rekoč ustvarili podjetje, ki je že do sedaj mnogo pripomoglo do sanacije težkega življenjskega položaja, v katerem se ribniško ljudstvo nahaja. 1. aprila letos je začela zadruga poslovati. Osnovala je svojo podružnico v Kočevju, v Fari ob Kolpi in na Sušaku, vendar je že v tem kratkem času, dasi se je morala boriti z vsemi težkočami, ki jih mora prebroditi vsako gospodarsko podjetje, da se afirmira, izplačala ribniški ljudstvu nad 300.000 Din. To je začelo. Treba je bilo najti na Sušaku in na Reki odjemalce, trga. Sedaj, ko je trg z dobro kvaliteto mleka izvojevan, bo treba misliti, da se ta trg razširi, da se prično izvažati tudi drugi produkti našega narodnega gospodarstva na morje in od tu še naprej. Če so drugi narodi, ki niso imeli nikakih pravic do našega morja, šili, da čimprej dosežejo morje, moramo mi Slovenci v toliko večji meri, saj je to naše, jugoslovansko morje! Ob koncu svojega govora je pozdravil v imenu zadruga ribniškega dekana g. Skubie, predstojnika ribniškega sodišča g. Ant. Šavlija, zastopnike kmetijskih in živinorejskih zadrug, odvetnika dr. Lavriča, prof. Ambrožiča, zastopnike časopisja in druge.

Po končani blagoslovitvi se je vršil ogled poslojja in modernih mlekarških strojev, katere si je zadruga nabavila za svoje poslovanje. Po tem ogledu je bil gostom in navzočim prijazen prigovor iz domačih mlečnih produktov. Za razpoložljivost je skrbel marljivi tamburaški zbor, pod spretnim vodstvom g. Marinčiča.

Prireditve je jasno pričala, da gre požitvalno delo dolenjevaške mlekarne v klasje. Stopila je iz majhnega kroga v javnost. Ljudstvo, ki je že ob prvih rezultatih videlo gospodarske koristi novega podjetja, pristopa v krog zadruga. Želimo samo, da bi se nova akcija g. Škulja, ki je njen oče, razvijala po smerih, ki so ji jasno začrtane, se razširila ne samo na ribniško dolino, marveč na vse kočevski okraj in da bi na ta način prišli do osnovnega temelja čvrste gospodarske zveze Slovenije z morjem! B. V.

Obisk jesenske razstave

Letošnjo jesensko razstavo, ki po pestrosti in množici razstavljenega blaga ne zaostaja za lanskotno, je doslej obiskalo že lepo število ljudi. Vrvenje po sejmišču je prav živo, saj je bilo v tork prav lepo vreme. Vse kaže, da bo kljub gospodarski krizi tudi jesenska prireditve v poslovnem oziru uspele. Neprickovano veliko je bilo zaključkov v pohištveni stroki, ki je postavila na razstavo svoje najlepše proizvode. Pohištvo gre tudi v druge pokrajine naše države in obeta postati naš važen izvozni predmet. Nadalje je bilo doslej zabeleženo zanimanje za perzijske in piroteške preproge, nadalje za fino keramiko, ki se izdehuje tudi v ljubljaniški. Tudi v tej stroki beležimo lep napredek v kakovosti proizvodov. Poleg tega smo zabeležili že večje in manjše zaključke v kmetijskih strojih, kotlih za žganje-kuho, hladilnih napravah itd.

Med odličnimi gosti, ki so doslej obiskali velesojem, moramo omeniti tri romunske častnike iz Konstanca, iz polka kraljice Marije, katerim je razkazal velesojem član uprave velesojja dr. Lj. Böhm. Včeraj pa se je mudil na velesojnu tudi teh. ravn. budimpeštanskega velesojja Nikolaj Kanics. Vsi gostje so se zelo pohvalno izrazili o vsej prireditvi, posebno pa o nekaterih posebnih razstavah kot n. pr. tujskoprometni, alpski razstavi, fotografjski razstavi, pohištvo itd. (Za sedaj opozarjamo na razstavo čistokrvnih psov na praznik 8. t. m.)

Kako velik ugled uživa naš velesojem v inozemstvu in drugod v državi, kažejo številni pismeni in brzojavni pozdravi, katere je prejel velesojemski urad ob priliki otvoritve jesenske razstave. V naslednjem jih omenjamo nekaj: velesojem v Zagrebu, Pragi, Gradcu, Lyonu, Bazlu, Poznanju, Kölnu ob Renu, Dunaju, Inmostu itd., nadalje gospodarske zbornice v Splitu, v Novem Sadu, Osijeku, Solunu, in inozemstva pa Gradec, jugoslovansko-česka zbornica v Pragi, na Dunaju in v Frankfurtu. Izmed poslaništev navajamo grško in belgijsko, nadalje so pozdravili velesojem županji: zagrebški, celovški in sremjsko-karlovški, Zveza industrijcev v Zagrebu in še cela vrsta tu- in inozemskih odličnikov.

Verbič Josip:

Cebelarška razstava in med na velesojmu

Medu letos ni mnogo razstavljenega, ker ga ima malokdo naprodaj. Lanski pridelek je razprodan, letos pa je bila izredno slaba letina. Svetlega medu, kakršnega sta prejšnja leta razstavili Notranjska in Dolenjska, sploh ni. Nekaj malega je bilo temnega gozdnega medu, pa je bil prodan v inozemstvo. Pridelek poletnega cvetličnega medu je bil tudi tako majhen, da se točenje ni izplačalo. Cebelarji so ga pustili v panjih, da so ga čebele posešale s kostonjem, vsled česar je dobil nekoliko grenak okus. Tak med je zdravilen in slast vzbujajoč. O ajdovu v tem času ne moremo govoriti. Kakor se kaže, bo tudi ta vsled suše izostal. Na mesto domačega medu se bo pojavil na trgu tuj, tu ponarejen med. Kdor se hoče založiti z dobrim, pristnim blagom, naj to takoj stori.

Cebelneva voska jemalo na ponudbo. Več ga bo mogoče pozno v jeseni, ko bodo čebelarji popravljali satje iz panjev, ko bodo čebele vsled lakote poginile. Cene mu pa vsled tega ne bodo padle.

Panji, čebelarški stroji, orodje in razne potrebščine so razstavljene v prvovrstni kakovosti.

Kako pravilno posodimo posodo, kako pripravljamo sirovo in kuhano zelenjavo, kako vkuhamo sadje in druge povrtnine, vlagamo jajca za zimo, shranjujemo krompir in druge pridelke, vse to in še mnogo drugega vidimo na razstavi Zveze gospodinjstev »Domače ognjišče« v paviljonu »K« na letošnjem jesenskem velesojmu. Naše gospodinjstvo in pomočnike naj si preskrbe stalne sejske vsiropnice, ker vsak dan je videti in slišati na tej razstavi kaj novega, vedno poučnega.

Zasedanje tarifnega odbora. V ponedeljek se je vršila prva seja tarifnega odbora v Belgradu. Izvojni so bili 4 anketni odbori: za potniške tarife, za pomorsko tarifo, za blagovno in rečno tarifo. Poleg tarifne reforme se je načelo tudi vprašanje prevoza žitaric skozi Sušak v zapadno Evropo.

Živina

Zlinski sejem v Kranju dne 5. sept. Na trg so prignali 100 volov, 2 bika, 17 krav, 10 telic, 1 teleta, 55 ovac in 110 prašičev. Cene: voli 5, 4, 3,50 Din, biki 3 Din, krave 4, 2,50 in 2 Din, telice 3,50 Din, teleta 5 in 6 Din, prašiči pitani 6 in 7 Din, prašički za rejo 200 Din par, Doga se zlasti pri volih in prašičih smatra kot precejšen. Ta dan se je namreč vršil tudi letni sejem. Cene pa so precej stalne.

Karlovski sejem pretekli teden je bil zelo dober. Cene živine pa so popustile in je bila trgovina živahna. Teleta so stala 120—200 Din za glavo, voli 3,50—4, krave 1—2 Din, pitani prašiči 5,50—8 Din za kg žive teže.

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Comp., Dunaj.) Pripeljanih je bilo 7450 prašičarjev in 3509 špeharjev, iz Jugoslavije 2081. Na kontumačnem trgu je bilo 506 prašičarjev in 1829 špeharjev. Cene: špeharji 1,185—1,30, 11, 1,70—1,80, kmetijski 1,70—1,90. Prašičarji 1,55—1,65, najboljši 2,05—2,10. Tendence: špeharji so se podražili za 10 grošev, prašičarji pa za 5 grošev.

Hmelj

Savinjska dolina, 6. septembra.

Pri čvrsti tendenci in neizpremenjenih cenah 18—22 Din za kg se vrši tudi danes nakupovanje v manjšem obsegu ter prevzemanje predvsem že nakupljenega blaga. Razburilni vesti, ki jih številni nakupovalci z dokaj prozornim namenom širijo letos po dolini, ne morejo omajati samozvesti hmeljarjev ter povzročiti malodušja in na ta način neopravičeno tlačiti cene. Zlasti oni hmeljarji, ki imajo več partij res lepega blaga, se drže še vedno zelo rezervirano. Nekoliko bolj se mudi s prodajo posestnikom manjših partij in slabšega blaga, zlasti iz obrobni krajev našega hmeljarskega okoliša.

Iz Bačke Petrova poročajo, da povpraševanje po letošnjem pridelku stalno narašča in se za letošnji vojvodinski hmelj plačuje že do 17 Din za kg. Prodanih je doslej 20—25% pridelka. Producenti pa se drže vedno bolj rezervirano, ker računajo na dvig cen. Trgovci je letos v Vojvodini znatno več kot navadno. Celo za letnik 1931 se zanimajo in plačujejo zanj 2,50 Din za kg.

Juturnji list iz Zagreba poroča, da je bilo obiranje hmelja v Sremsu in Vojvodini končano dne 3. sept. Pridelke znaša 5000 met. stotov najboljšega blaga. Privatne cenvite so cenile hmeljsko kulturo na 1000 kat. oralov. Cene so dobre in znašajo 15 dinarjev za kg in jih radi plačujejo uvozniki iz Nemčije, Belgije in Francije. Če ne bo težkoč z devizami, bo ves pridelek prodan in izvožen najkasneje v desetih dneh.

Nürnberg, 6. sept. tr. Danes je bilo pripeljanih 30 bal hmelja, prodanih pa je bilo 50 bal. Hallertauški hmelj je imel ceno 110 do 150 mark, tetanški hmelj pa 145 do 160 mark. Gorsk hmelj je dosegel ceno 80 do 136 mark. Razpoloženje je bilo neizpremenjeno mirno.

Krani

Popravilo Savskega mostu pa ima tudi slabo stran. »Slovenec« je že poročal, da bo Savski most pretlakovan. Savski most pa je ozek, ker graditelji mostu pred 20 leti niso mislili, da bo moderni promet tako narasel, so takrat zgradili za današnje razmere mnogo preozek most. Se bolj prihaja to v poštev sedaj, ko je polovica mostu zaprta za promet, ki se vrši le po eni strani. Zato se včasih kar naenkrat sredi mostu nabere kopica avtomobilov, voz, biciklistov in pešcev, ki čakajo na prehod.

Motociklisti treščili v kolesarke. Mira Peterlinova, dijakinja, hčerka hotelirja v »Kranjskem dvorcu« g. Peterlina, je vnet kolesarka. V ponedeljek proti večeru se je peljala v mesto. Že je dospela do drevoreda. Tu je privozil za njo motociklist, seveda z neizogibno spremljevalko zadaj. Treščil je z motorjem v Miro, ki je ravno vozila z ene strani na drugo. Oba sta se ustavila in prepirala, kdo je nesrečni kriv. Mira je odnesla sicer zdravo kožo, pač pa je bilo nekoliko poškodovano. Pogumna Mira je zahtevala od motociklista odškodnino, katere pa zaenkrat še nima v rokah.

Razne sportne vesti

Nočne tekme so prišle v Zagrebu tako v veljavu, da kmalu ne bodo več igrali podnevi. Včeraj je igrala proti Hasku reprezentanca drugega in tretjega razreda. Igrali so v korist brezposelnih trgovskih pomočnikov. Le v Ljubljani smo tako skromni ali pa nesposobni, da ne moremo organizirati tekem zvečer. Če par let šele bodo mogoče tudi naši klubi uvideli, kje je izhod iz težkega gospodarskega položaja.

»Novosti« so prinesle senzacionalno vest, da si je Ilirija priborila juniorsko prvenstvo in s tem pokal »Novosti« na nepošten način. Baje je startal med juniorji senior. Doba kislih kumarov je že minula, kajti ta vest je gotovo preračunana za hudo vročino, drugače si namreč te vesti ne moremo razlagati. Juniorsko zastopstvo Ilirije si je priborilo zmago s tako razliko točki, da ji prvenstva ne more nihče osporiti, pa tudi če je eventualno res nastopil junior, ki je bil faktično senior. Na merodajnem mestu smo zvedeli, da je vse skupaj manever, ki pa ni izšel iz ofcielnih vrst Jadrana. Informator »Novosti« je najbrže iz Ljubljane. Slovenci smo tako močni v plavanju, da zmagamo pošteno. Preiskave se ne bojimo. Sicer imajo pa besedo prizadeti.

Ilirija pripravila našemu sportnemu občinstvu za soboto prijetno presenečenje. Priredi plavalno tekmo v enim najmočnejših avstrijskih plavalnih klubov GAC, ki bo nastopil v soboto zvečer ali pa v nedeljo. Pač kakršno bo vreme. V vrstah GAC je več avstrijskih plavalnih reprezentantov. Ker je to dni Jug v Dubrovniku gladko zmagal nad EWASK-om iz Dunaja, smo prav radovedni na srečanje z Gradčani.

V Splitu so sprejeli vest o zmagi Gusara na veslaškem prvenstvu Evrope z velikim veseljem. Na klubski hiši Gusara so razobesili zastave, zvečer so zažgali kres in spuščali rakete v zrak. Župan mesta Splita je brzojavno čestital predsedniku Gusara v Belgrad v svojem in imenu mesta. Včeraj zvečer je Gusar prišel v Split, kjer so mu meščani priredili zelo svečan sprejem. Vse mesto je bilo razsvetljeno in v zastavah. Rakete so pokale, ko je Split sprejel zmagovalce. Sedaj razumemo, zakaj so v Splitu doma zmagovalci v nogometu, plavanju in veslanju. Za svojimi sinovi-sportniki stojijo vse Split. In to je veliko. Pri nas se pa za zmagovalce prav malo zmenijo merodajni. Kjer pa ni sodelovanja vseh, so tudi uspehi le polovični.

Kraljev pokal in nagrada »Coupe Glandaz« so si priborili madžarski veslači, ki imajo enako število točk kot Italijani, vendar pomembnejše zmage. Zmagali so v double scull in četvercu brez krmara. Italijani pa v scifu in četvercu s krmajem. Zmaga v scifu se slabše oceni kot double scull, zato so krasne pokale odnesli Madžari. V končni klasifikaciji se je plasirala Jugoslavija na tretje mesto.

V Zagrebu se pripravljajo za teniški dvoboj Jugoslavija: Avstrija, ki se prične v petek. V ju-

goslovanski teniški reprezentanci bodo igrali samo Zagrebčani. Istočasno se bodo udarili tudi zastopniki Zagreba in Bukarešta. Zagreb ima danes štiri res prvovrstne teniske igralce Schäferja, Kukuljeviča, Punteca in Pallado. Slednja dva smo videli igrati tudi v Ljubljani na nacionalnem turnirju Ilirije.

Sportni dan v Sevnici

V nedeljo, dne 4. septembra je priredil sportni klub »Sava« svoj letni sportni dan. Povabil je tudi tri klube k brzoturnirju za svoj pokal: SK Sloga (slezijanski mladinski dom na Radnji). Prvo tekmo je odigrala SK Sloga s SK Savo za rezultat 2:1 za Slogo. Sodnik g. ing. Marušić je simpatiziral s SK Savo in je pri rezultatu 2:0 podaljšal igro za tri minute, v katerih se je SK Savi posrečilo zabiti enajstmetrovko. Drugo tekmo sta igrala SK Ilirija in SK Hrastnik z rezultatom 1:2 za Hrastnik. V finale sta prišla zmagovalca prvih dveh tekem SK Hrastnik in SK Sloga. Moštvi sta si bili presrečni enaki, igra lepa. Rezultat 2:1 za SK Hrastnik. Torej sami 2:1. — Veseli smo Sevnčan, da se tudi na našem igrišču vršijo boljše tekme, ki nam nudijo lepo, disciplinirano igro. Naj tudi mlada a krepka Sloga priredi kmalu svoj sportni dan.

SK Ilirija. — Sabljaska sekcija namerava v bodoči sezoni, pri zadostnem številu prijav, ustanoviti nove začetniške tečaje v fletovanju in sabljanju za dame in gospode. Začetek vezbanja kancem septembra t. l. Razpored se določi sporazumno. Prijave je vpsolati na tajnika g. Mario Kodriča, poštni predal 376 (Royal Exchange Ass.). Selenburgova 7-II, kjer se dobe tudi vse informacije. — Načelnstvo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 7. septembra: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Predavanje o razstavi »Sodobna gospodinja« — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Nasveti za domači vrt (M. Humek) — 19.30 Literarna ura: Razstava slov. knjige (Silv. Škerl) — 20.00 Prenos zbora balalajk z velesojja — 21.30 Salonski kvintet — 22.00 Cas, poročila, nadaljevanje salonskega kvinteta.

Cetrtek, 8. septembra: 9.30 Prenos cerkv. glasbe iz franč. cerkve. — 10.00 Praznične misli (dr. R. Tominec). — 10.30 Šahovska ura (B. Plenčar) — 11.00 Salonski kvintet — 12.00 Cas, poročila, plošče — 15.00 Reportaža z velesojja — 16.00 Koncert dueta citraških mojstrov (I. Skalar, E. Mezzogloti) — 17.00 Prenos zbora balalajk z velesojja — 17.30 Predavanje o razstavi »Sodobna gospodinja« — 20.00 Plošče — 20.30 Vjolijski koncert g. K. Rupa — 21.15 Pevski solistični koncert Marijana Rupa, op. pevec, — 22.00 Salonski kvintet — 23.00 Cas, poročila.

Drugi programi

Cetrtek, 8. septembra: Zagreb: 20.30 Ljubljana. 22.40 Radio orkester. — Milan: 20.30 Samson in Dalila, opera. — Barcelona: 21.01 Radio orkester. 22.15 Prenos koncerta iz kavarne Espanjol. — Stuttgart: 20.30 »Ljubavni napoj«, komična opera. 22.10 Kitajska vojna lirika. — Berlin: 21.35 Kabaret. 22.25 Plesna gl. — 24-1 Beethoven 3. simfonija Es dur op. 55. — Belgrad: 20.30 Prenos iz Ljubljane. 22.80 Ciganska glasba. — Rim: 20.45 Giulio Massenot-ov večer. — Beromünster: 20.20 Klavirski trio-eklus. 21.45 Večerni koncert. — Laugenberg: 20.40 Simfonični koncert radio ork. 22.20 Nočna glasba. — Praga: 20.00 Prenos iz gledališča. — Dunaj: 19.50 Večerni koncert. 22.05 Lalka glasba. — Budapest: 21.30 Jazz. 22.20 Ciganska glasba.

Velika izbira blaga za
damske plašče
finih kvalitet
ugoden nakup
A. Žlender
Sjubljana
Mestni trg št. 22

TRGOVSKI LOKAL
(190 kv. m., dvigalo)
Ljubljana, Miklošičeva c. 7, I. nadstropje
se takoj odda z inventarjem vred
Informacije:
Oblačilnica za Slovenijo, istotam pritličje.

Zahvala
Ob težki izgubi našega dragega
očeta, gospoda
Franca Birtič
posestnika in gostilničarja
se vsem darovalcem vencev in cvetja,
posebej še gasilcem in pevskega
društva in končno vsem, ki so sprem-
ljali rajnega na njegovi zadnji poti,
najtopleje zahvaljujemo.
Hrastnik-Rajhenburg,
dne 6. septembra 1932.
Zalujoči rodbini:
BIRTIC - KOLKA.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletiva vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prirreditve

Vsaka beseda 1 Din

V četrtak

8. septembra na praznik igra »Omladina«. Zabava v gostilni Weber, Pobrežje.

Službeiščejo

Vsaka beseda 1 Din

Prodajalka

dobro izveščana v prodaji konfekcije, mode in manufaktur, želi premeniti službo takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pravovrstna moč« 12.794. (a)

Izurnjena šivilja

priletna, za perilo, išče delo, bodisi v hišo ali na dom. Wolfova ul. 8/III. a

Moška moč

mlajša, želi mesto v pisarni, lesni trgovini ali večjem podjetju proti za nizko plačo ali samo za oskrbo. — Razume se tudi na poljedelstvo. Ponudbe pod »L. M.« št. 13.057 na upravo »Slovenca«.

Vajenci

Vsaka beseda 1 Din

Mesto učenke

v trgovini z mešanim blagom iščem. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 13.001.

Službodobe

Vsaka beseda 1 Din

Kroj. pomočnika

sprejem za velike komade. Zmožen mora biti tudi konfekcije. Viktor Avberšek — Masarykova 24, Maribor. (b)

Strobnik

ključavničar dobi službo. Lesna industrija. Ponudbe pod »1000« — 13.046 na upravo »Slovenca«.

Pouk

Vsaka beseda 1 Din

Učenci

ki ne bi mogli študirati kot redni učenci na drž. trg. šolah, naj se vpišejo v Dopisno trgovsko šolo v Ljubljani, Prazakova 8, ki jih bo najbolje pripravila, da bodo lahko pomagali privatne izpite. (u)

Šoferska šola E. Ceh

(bivša Carmenikova šoferska šola) Ljubljana, Dunajska c. 38. Šola za poklicne šoferje in amaterje. Prospekti in poslušila zastoj in franko.

Krojači, šivilje,

nešivilje! Pričetek jesenskega dnevnega prirobovalnega tečaja 11. sept. Vpisovanje takoj. Honorar znižan. Vpisuje se že tudi za večerni tečaj. — Istotam se izdelujejo kroji po meri. Krojno učilšče, Ljubljana, Smartinska cesta 24. (u)

Dijaki

Vsaka beseda 1 Din

Dva mlajša dijaka

sprejem v vso oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13.041. (D)

Dva mlajša dijaka

sprejem v dobro oskrbo, vestno nadzorstvo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.997. (D)

Dijaka (-injo)

mlajših let, sprejem na hrano in stanovanje, nasproti univerze. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 13.043. (D)

Nizješolca

sprejem. Hrana in stanovanje 450 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.054. (D)

Dva dijaka

sprejem v vso oskrbo. Ferenc, Mestni trg 3/IV.

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

Dvosobno stanovanje s pritlikinami se odda na Domobranski cesti št. 17 s 1. oktobrom. Poizvedbe v kletnem stanovanju. (c)

Trisobna stanovanja

vsem komfortom se oddajo za 1. december v novi hiši v Gregorčičevi ulici. Poizve se pri G. Šušteršič, Križevniška 6. (c)

Lepo opremlj. sobo

z 2 posteljama oddam na Sv. Petra cesti 44/I. (s)

Gospodično

sprejem kot sestanovalec. Florijanska 19/I. (s)

Poizvedbe

Vsaka beseda 1 Din

Izgubil

se je mali psiček (pinč). Odda se ga naj proti dobri nagradi pri Doberletu v Ljubljani, Franciskanska ulica 8/I. (e)

Denar

Vsaka beseda 1 Din

Posojilo

220.000 Din želi dobro situirana industrija na 8 odstotne obresti. Prevzame tudi prepis. Ponudbe na upravo »Slovenca« št. 12.974/222. (d)

Kupim

hranilne knjižice Ljubljanske Kreditne banke. Viktor Straus, Kranj, Kolariško predmestje 32. (d)

Posestva

Vsaka beseda 1 Din

Droben oglas v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaja; če želiš z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Prodaj vilo

Donos mesečno 3800 Din. Davka prosta. Naslov v upravi »Slovenca« pod 490.000/12.994. (p)

Prodaj parcele

10—20 Din za m², poleg kolodvora v Dev. Mar. v Polju. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12.995. (p)

Trgovina

z bomboni, čokolado in pecivom v sredini mesta, dobro upeljana, obstoječa več let, z nizko najemnino, zaradi preselitve naprodaj. Ponudbe pod zn. »Rentabilna« 13.049 na upravo »Slovenca«.

Novo hišo

kupim. Plačam takoj. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »500« — 13.060. (p)

Petstanovanijska hiša

visokopritlična, v bližini mesta, ob glavni cesti — naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12.686. (p)

Nova hiša

enonadstropna, tristanovanijska, pri Stadionu — ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13.067. (p)

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN. Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Bukova drva in ogelje

Vsaka beseda 1 Din

Uran franc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 24.

Auto-motor

Vsaka beseda 1 Din

Posetniki velesejma!

Elegantna petsežna limuzina, skoraj nova, pod ceno naprodaj na velesejmu: Kucler, Paviljon E. (f)

Izredna prilika!

Prodaj štirisežno limuzino zelo poceni. Eventuelno na broke. Primerna za taksije. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Malo vožen avto« št. 13.076. (f)

Nihče ne more verjeti, da je moja mati stara 45 let

Nobene gube

— a njena koža je zdaj prav tako nežna in mlada kot moja — pravi:

MISS EVROPA 1931

Sodobni ženi ni treba, da bi izgledala stara. Izredni izdelek, imenovan Biocel, ki se pridobiva od mladih živali, vrača njeni koži mladostnost. Po izkusih, ki jih je napravil profesor na dunajski visoki šoli, dr. Stejskal, so gube povsem izginile. (Glej popolno poročilo Dunajskega medicinskega lista). Krema Tokalon, hranivo za kožo rožne barve, vsebuje ta izredni Biocel. Z uporabo te kreme se stara in uvela koža hitro pomlajuje gube izginejo, mlahave obrazne mišice se jačijo in krepe.

Gospa Juilla, ljubka 45-letna mati Jeanne Juilla, evropske kraljice lepote za leto 1931, pravi: Cesto me imajo za sestro in ne za mater moje hčerke. Svoj mladostni izraz čuvam enostavno tako, da vsak večer, preden grem spat, uporabim kremo Tokalon

Katera je mati in katera hči?

rožne barve. Ta mi daje oni mladostni izraz, ki me napravlja za 10 let mlajšo. Uporabljam kremo Tokalon, hranivo za kožo rožne barve, zvečer, preden grem spat. Ona hrani in pomlajuje vašo kožo medtem, ko vi spite. Zjutraj uporabljajte kremo Tokalon bele barve, ki napravlja vašo kožo nežno, belo in lepo.

Prodajmo

Vsaka beseda 1 Din

Če avto svoj stari prodajalci al' motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši' inserat

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14. Ljubljana. (l)

Šolske torbice

aktivke, domači izdelek, dobite poceni pri J. Karlo, Maribor, Trg Svobode št. 6. Popravila točna in solidna. (l)

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROŽOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perla.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela, po najnižjih cenah pri trdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Štedilnike

raznih vrst; vrtnice, balkonske in stopniške ograje, dimn. vrtice, brzoparilnice, nudi po najnižjih cenah ključ, podjetje Ciril Podraž, Ig pri Ljubljani.

Ia sveže slive

debele, namizna jabolka in hruške po 2,80 za kg, la breskve kg po 3,80 Din, pošilja v košarah po 30 kg franko naročnika brzovalno G. Drechsler, Tuzla. (l)

Orehova jederca

dobite najceneje pri Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska 5. (l)

Strešno opeko

cementno, malo rabljeno, okoli 1600 komadov, poceni prodam. A. Rabič, Ljubljana, Bičevje 22. (l)

Centralna kurjava

150 Din potom štedilnika. Razstavljeno na vselejmu, paviljon K. (l)

Plemenito grozdje

breskve 3 Din, obrane slive 1,50 Din kg — od 10 kg naprej razpošilja: Postržin, Krško. Večje množine znatno ceneje! (l)

Šivalni stroj

»Plaff«, malo rabljen — ugodno naprodaj. Gradaška ulica 8. (l)

Oves in koruzo

kupite najceneje pri trdki A. VOLK, LJUBLJANA, Veletrgovina v Titom Resljeva cesta 24

Obrt

Malinovec

pristen, naraven s čistim sladkorjem vkuhan se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI Ljubljana, Dunajska c. 6

Nakup in prodaja

več ter jute

A. Grebenc

Dunajska 36

Modroce

otomane divane, fotelje in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje IONACI NAROB Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu)

Hlode

razčaga strankam po najnižji ceni parna žaga Lavrenčič & Co., Ljubljana, Vošnjakova 16. (t)

Posteljne žične vloge

v lesenih ali železnih okvirih — iz zložitve železne postelje vsakje solidno točno po naročilu trdke Pavel Strgulec Ljubljana, Gosposvetska cest 133 Zahtevajte brezplačni cenik!

Telefon 2059

Premog

suha drva

Pogačnik, Bohoričeva

ulica 5

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32

USTANOVljENO LETA 1846

TELEFON 2563

GRADBENO PODJETJE

G. Tönnies, Ljubljana

DRUŽBA Z O. Z.

PISARNA: DUNAJSKA CESTA 25

VHOD DVORAKOVA ULICA 3

Podjetje projektira in izvršuje vsa v gradbeno stroko spadajoča dela. Iz lastne oprekarne nudi po konkurenčnih cenah lepo, močno žgano opeko. — Iz lastnega gramozoloma vse vrste peska Zaloga vsega gradbenega materiala na skladišču Kette-Murnova cesti.

Lepo posestvo

v Celovcu — Klagenfurt, Rosentalerstrasse Nr. 42/e, obstoječe iz enonadstropne hiše-vile, dalje tovarniškega in gospodarskega poslojpa, dvorišča in vrta, je pod zelo ugodnimi pogoji naprodaj. Resni kupci dobe nadaljnja pojasnila le pri lastnici gospe Amaliji Kučera v Zagrebu, Ilica br. 21.

Lorna Doone

20

Roman iz Exmoora

Deveto poglavje.

Domovina — mili kraj.

V zvezdnem svetu sem pričel plezati nazaj po strmih stazi, kakor da bi mi bil sam črni za petami. S šklepetajočimi zobmi in prezeblimi udi sem posedel malo v skalni rupi in bridko občudoval svoj nepremišljeni prihod v to zakleto dolino. V svoji nesreči sem pričel sumničati malo Lorno, ali ni nemara hotela, da bi padel v prepad in utonil, da bi imela mir pred menoj. Toda kmalu me je postalo sram nelepega sumničanja in pričel sem iskati poti, ki mi je o njej govorila. Medtem je vžrel nad gorami mesec in mi pokazal poleg vhoda več ozkih, v skalovje vsekanih stopnic, vijočih se okoli bližnje pečine. Zgoraj, kjer je mesec osvetljeval skalno steno, sem zagledal drugo stezico, držečo v večkratnih vijugah navzgor. Že mi je upadal pogum, kako priti na vrh. Zdačel sem opazil v dolini pod seboj migljajoče lučke. Mislil sem, da so morda Dooni prižgali svetilke in me iščejo, in ta misel me je naglala v jadni beg.

Hitro sem skočil na spodnjo stopnico, odkoder mi je moja palica pomagala skočiti na drugo. Tu je strela pred menoj velika skala. Zdelo se mi je nemogoče, da bi mogel doseči tretjo stopnico. Po žudnem naključju sem pa zagledal pred seboj močno vrh, visoko v temni razpokli. Posrečilo se mi je pograbititi konec te vrvi.

Kako sem plezal po njej in je ubral preko jase ter našel pot ekzi Bagworthyjski gozd domov, to presega moj spomin in se mi zdi spričo

moje tedanje popolne utrujenosti kakor nejasne sanje. Eno je nesporno: ono noč bi bil zaslužil leskovko kakor še nikoli ne, ker sem počenjal take neumnosti in si dobera raztrgal svojo dobro obleko. Ko sem dospel domov, je bila večerja že pripravljena, domači so sedeli okoli belopogrune mize, v kuhinji se je pa sukala Betty, poskušala jedi in psovala vmes. Anka in Lizika sta baš hoteli sesti za mizo, a moja skrbna mati je še vedno boječe pogledovala proti vratom. Jaz sem kupal ko potepen pes iz skladovnice drv skrivaj skozi dur, a v hišo se od strahu pred kaznijo in zmerjanjem nisem upal. Nazadnje so bile lepe pečene krvavice le preveč zapeljive za moje oči in ker je moja draga mamica tako zaskrbljeno gledala okoli sebe, nisem mogel več vzdržati zunaj.

Toda nihče ni mogel spraviti iz mene, kje sem preživel oni dan in večer, četudi so me na vse mogoče načine mučili s poizvedovanjem in silili vame. Zlasti Betty je bila vsa iz sebe, kajti nje ni bilo nikoli lahko pomiriti. Nisem jih vlekel za nos z izmišljotinami, dasi so to zaradi svojega nelepega vmešavanja v tuje posle poštno zaslužili, temveč sem si rajši privoščil izborne večerje in se ko nekaj vseznalec zadovoljno smehljaj. Posebno sem nagajal Betty in Liziki, ki sta kar goreli od radovednosti, z raznovrstnimi skrivnostnimi namigavanji.

Strah, ki sem ga bil prestal v Doonski dolini, mi je za nekaj časa vzel vse veselje do nadaljnjih pustolovčin. Brez spremstva Johna Fryja se nisem upal poslati niti do skrajnih meja našega posestva. Johnu je moje zaupanje do njega seveda ugajalo in sčasoma sem mu do vseh podrobnosti razodel svoja doživljanja, samo »svoje srečanje z Lorno« sem mu iz sramežljivosti zamolčal. Četudi

sem večkrat mislil nanjo in sem gorče hrepnel, da bi jo še kedaj videl, sem jo le smatral, kakor bi jo bil vsak dečko v takih letih, za nekaj manj vredno, meneč, da deklice niso za drugo na svetu, kakor da slušajo moške. Vkljub temu mišljenju sem pa le ljubil svojo sestro Anko bolj ko vse svoje tovariše v naši župniji.

DESETO POGAVJE

Pogumna rešitev in nevarno jahanje. Nekaj dan v novembru, (ko je bilo mene kakih petnajst, a Anki menda trinajst let), je vse do večera močno deževalo. Voda je napolnila vsa korita na dvorišču in drla preko, a lubje je zajezilo žlebove na drvarnici in jih na zadnje vrglo na tla. Nenadoma so pričele race na dvorišču strašno gati in niso hotele kakor navadno odracati v račjak. Z Anko sva hitela gledat, kaj naj to pomeni. Vse naše race, deset belih in tri rjavopogaste, so se na vse pretege drle. Nobenega dvoma ni bilo, da se je v račji družini nekaj hudega pripetilo. Anka je takoj prešla živali in ugotovila, da štirinajste race ni med njimi.

Prišla sva jo iskati in race so gogotaje tekale pred nama, saj s svojim gaganjem niso bile hotele nič drugega, ko klicati na pomoč. Ko sva dospela do konca dvorišča, kjer sta stala ob vodi dva jesenovca, sva spvidela, da se uboge živali niso brez vzroka plašile in žalostile. Stari beli racak Tom, roditelj vsega račjega plemena pri naši hiši, ponosni in viteški varuh svojih slabejših tovarišic, ki se ni bal ne psa ne petelina in je vselej pristopil zadnji k skledi ječmena, ta steber račje državice je zašel v silno preglašico in je na vsi moč gagal na pomoč. Potok, ki ga je dobro poznal od svojega detinstva in ki je v njem vse življenje

iskal glavače, gliste in ogree, in ki je bil čisto tako plitek, da je komaj mogel v njem ponikniti, je ta dan hrumel v mogočnih blatnih valovih preko svojih bregov. Močne lesene grablje, ki so bile z železnimi verigami privezane na oba konca hrastovega debla, položenega preko potoka, so se od besnega navala vode vdajale in dvigale, da bi se bile verige na njih malone pretrgale. Te grablje so bile šest čevljev dolge ter pet in pol čevlja visoke in so zadrževale tujo živino od našega dvorišča. Zdač je voda nanesla tjakaj vsakovrstne lesene žare, trstja in slame, a sredi te naplavine je tical naš nesrečni racak. Perutna kost se mu je ujela med dva droga in kakor se je voda dvigala in upadala, je nehote izginjal preko površjem, pri čemer je malone prišel ob svoje krasno repno perje, ali se mu je pa kapljajoči greben prikazoval iz vode; pri tem je racak vsakikrat pretresljivo zavreščal.

Na prvi pogled sem se komaj vzdržal smeha: močan val ga je baš vrgel na suho in tedaj me je s svojim malim očesom (drugo oko je bil izgubil v boju s puranom) nadvse žalostno pogledal. Vprav ko je hotel glasno zagagati in je široko odprl kljun, ga je voda potegnila pod površje in mu zalila goltanec. Ko se je zopet prikazal na površje, je samo še obupno grgal, povsili greben in ni mogel več zagagati. Vsaki hip bi bil mogel utoniti in postati plen žab.

Anka je vplila v vilo z rokami in jaz sem nameraval skočiti v vodo, četudi se mi to ni zdelo posebno varno. Toda upal sem, da se bom lahko prijel za lesene grablje.